

L'Índex ADEPG s'ha concebut des d'un inici sota el criteri fonamental de ser entenedor, fiable i útil.

12a edició

Índex ADEPG 2016

de competitivitat territorial

Aquest informe analitza els principals canvis en els factors de competitivitat de les comarques catalanes. A partir d'aquests factors i els indicadors que en formen part, s'ofereix un rànquing comarcal de competitivitat.

Amb el suport de:

Diputació
Barcelona

Consell Comarcal
del Garraf

AGÈNCIA DE
DESENVOLUPAMENT

Amb la col·laboració de:

CaixaBank

El treball proporciona la posició que ocupen les 42 comarques catalanes en relació a un rànquing global de competitivitat i també en cadascun dels factors de competitivitat analitzats

Presentació

Des del 2005, l'índex de competitivitat comarcal, impulsat per l'Associació d'Empresaris de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf (ADEPG), s'ha consolidat com un dels principals instruments d'anàlisi dels determinants de la competitivitat de les comarques catalanes, donant llum sobre les seves interrelacions i millorant la comprensió de les fortaleeses i febleses de les economies comarcals, de forma que els agents territorials puguin encarar amb major rigor els principals reptes i oportunitats a les que han de fer front en el futur.

L'elaboració de l'Índex ADEPG va suposar en el seu moment una experiència pionera a Catalunya, pel que fa al desenvolupament del concepte de competitivitat i a l'establiment de models d'anàlisi operativa dels factors que la componen. Al llarg d'aquests anys, l'instrument s'ha anat millorant per tal d'adaptar-lo a les aproximacions més actuals del concepte de competitivitat i a les fonts d'informació disponibles que permeten mesurar-lo amb major precisió.

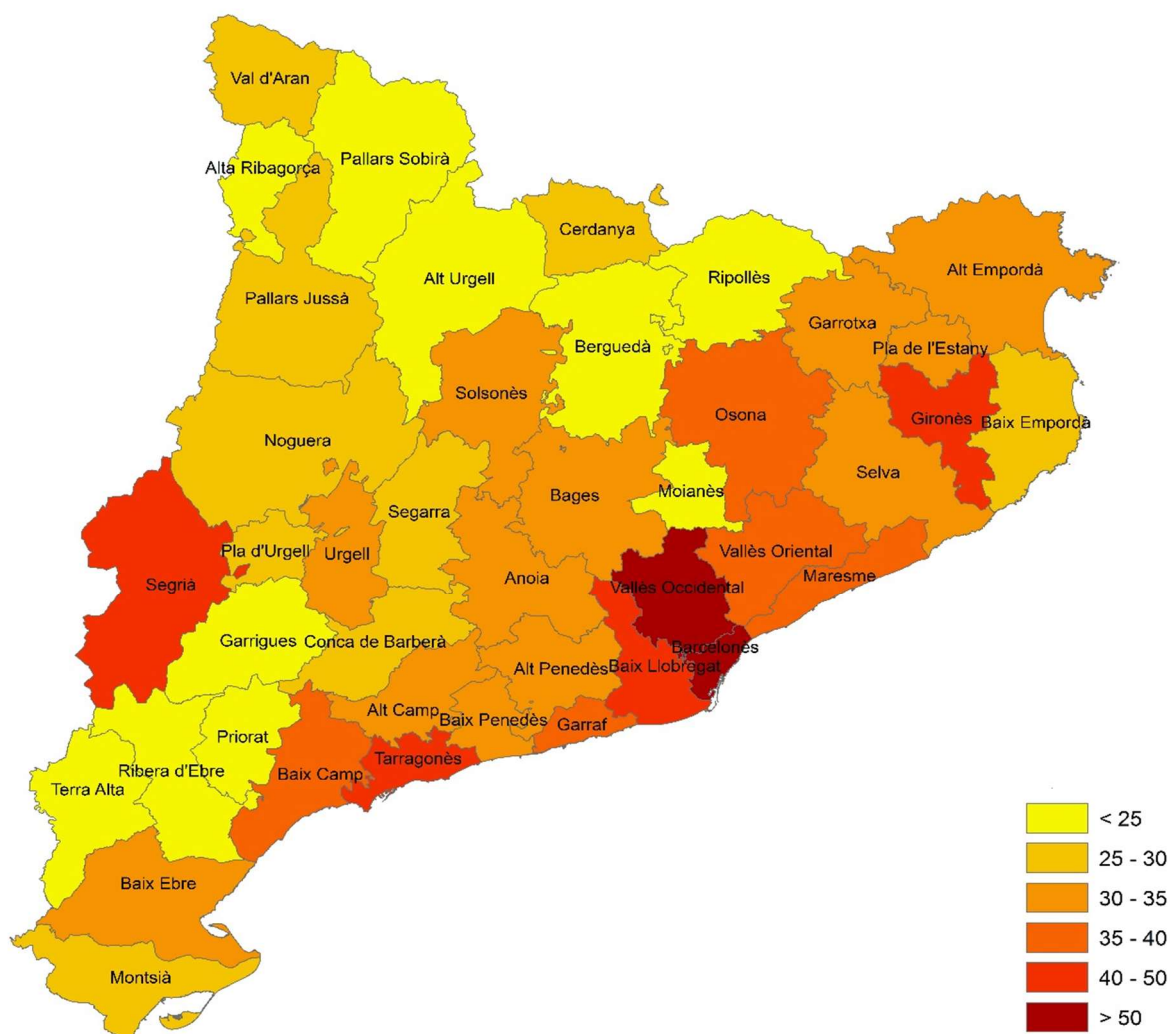
En l'informe es presenta la posició competitiva de les 42 comarques catalanes, així com la posició que ocupen en cadascuna de les dimensions en les que s'ha operativitzat el concepte de competitivitat i s'analitzen breument la situació de les 10 comarques que obtenen un millor resultat.

En una segona part, s'analitzen en detall els punts forts i febles del model de competitivitat de les comarques penedesenques i s'apunten algunes recomanacions per tal que les institucions implicades en el desenvolupament competitiu d'aquestes comarques, puguin prioritzar i definir millor les seves intervencions.

En un tercer apartat, es desenvolupa des del punt de vista conceptual el concepte de competitivitat i els factors que engloba, i s'explica com s'acaba operativitzant en un índex sintètic, detallant-ne els indicadors i la seva interpretació.

El treball ha estat portat a terme per l'equip Activa Prospect i rep el suport de la Diputació de Barcelona, l'agència de desenvolupament comarcal Node Garraf, el Consell Comarcal del Garraf i, el suport institucional de CaixaBank.

Resultats: Índex 2016 de competitivitat territorial

Comarca	índex	Ranq/42	Comarca	índex	Ranq/42
Barcelonès	62,9	1	Urgell	30,6	22
Vallès Occidental	52,7	2	Anoia	30,3	23
Baix Llobregat	45,9	3	Baix Empordà	29,1	24
Tarragonès	44,7	4	Conca de Barberà	28,6	25
Gironès	44,6	5	Pla d'Urgell	28,6	26
Segrià	40,9	6	Cerdanya	27,4	27
Vallès Oriental	39,3	7	Noguera	27,2	28
Maresme	37,8	8	Segarra	27,0	29
Garraf	36,7	9	Val d'Aran	26,1	30
Baix Camp	36,5	10	Montsià	26,0	31
Osona	36,5	11	Pallars Jussà	25,4	32
Alt Camp	34,6	12	Ripollès	25,0	33
Bages	33,9	13	Alt Urgell	24,5	34
Alt Penedès	33,2	14	Moianès	24,4	35
Selva	32,8	15	Berguedà	23,4	36
Baix Penedès	32,7	16	Ribera d'Ebre	23,1	37
Alt Empordà	32,1	17	Garrigues	21,9	38
Pla de l'Estany	31,9	18	Alta Ribagorça	19,7	39
Baix Ebre	31,2	19	Pallars Sobirà	18,6	40
Garrotxa	31,1	20	Priorat	17,5	41
Solsonès	30,8	21	Terra Alta	16,0	42

RÀNQUING COMARCAL DE COMPETITIVITAT

El Barcelonès i el Vallès Occidental eixamplen els seus avantatges competitius

El Baix Llobregat recupera la 3a posició

El Garraf se situa per primer cop en el grup de les 10 comarques més competitives

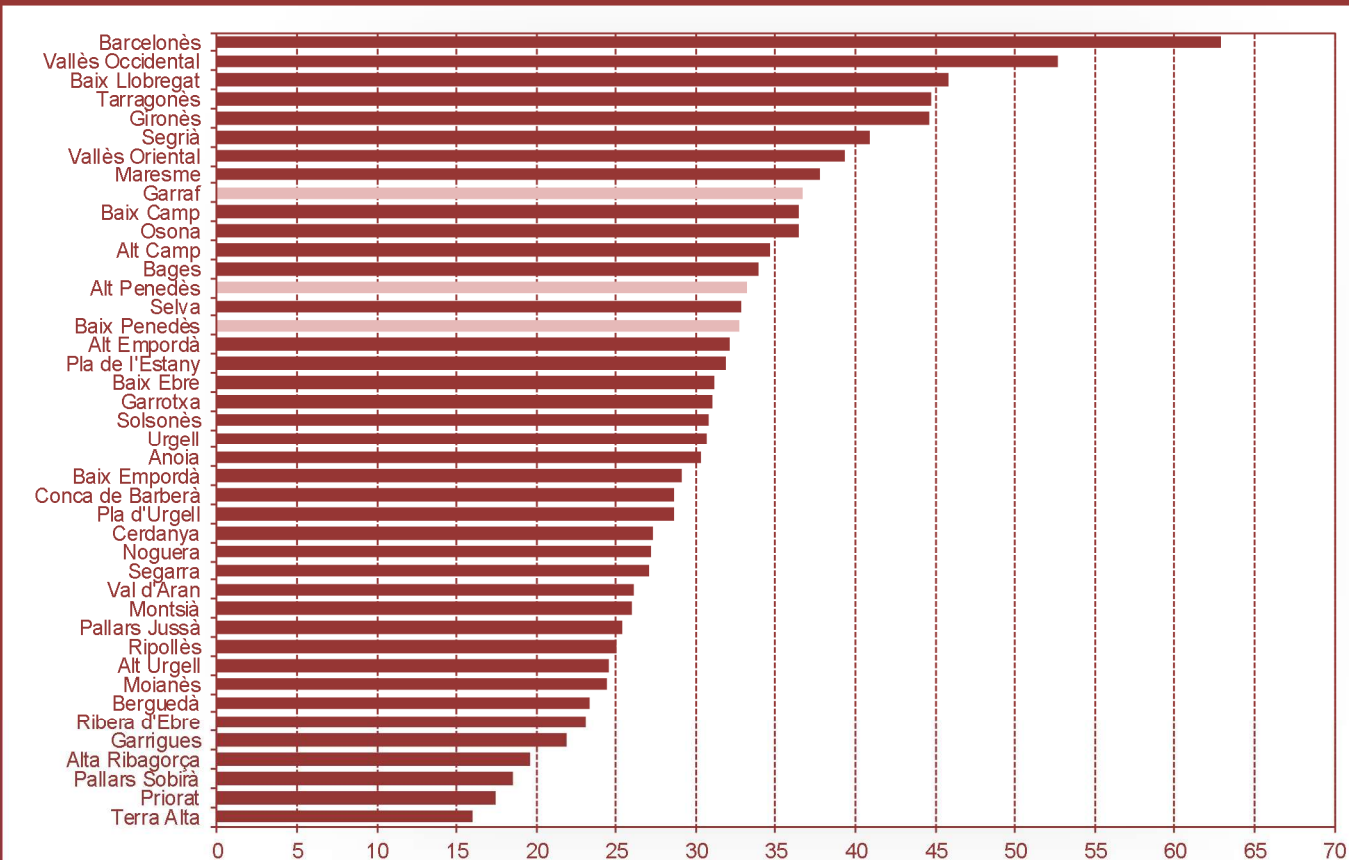
La Terra Alta, el Priorat, el Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça mantenen les posicions en la part baixa de la classificació

Un any més entre les 10 comarques més competitives – les que presenten més externalitats per les empreses que operen en un context d'una economia internacionalitzada i especialitzada en serveis i béns d'alt valor afegit- hi figuren les comarques que són cap de província i algunes de les que integren l'àrea metropolitana de Barcelona i de Tarragona. En aquestes comarques urbanes és on es produeixen economies d'aglomeració que es manifesten en tota una sèrie d'avantatges per les empreses que s'hi localitzen, com són la proximitat als principals mercats, una major presència de mà d'obra qualificada degut a que s'hi concentra l'oferta de formació professional i universitària, és on s'hi localitzen les principals infraestructures de transport i on es desenvolupen els serveis empresarials que donen suport a la millora competitiva de les empreses, com són els serveis d'R+D+i, tecnològics i financers.

Entre aquest grup de comarques les que, amb diferència, presenten majors externalitats són el Barcelonès i el Vallès Occidental, que mantenen les seves posicions respecte l'edició anterior i eixamplen les distàncies amb la resta de comarques catalanes. El Baix Llobregat recupera dues posicions i torna a situar-se com a tercera comarca més competitiva de Catalunya, tot i que les distàncies s'accentuen respecte al Vallès Occidental, sobretot per la millora en la competitivitat registrada el 2015 d'aquesta comarca. El Tarragonès manté la 4a posició del 2014, mentre Gironès en guanya una i se situa en 5a posició. El Segrià, perd tres posicions i baixa fins la 6a posició. A continuació i per ordre, se situen el Vallès Oriental (7a), Maresme (8a), Garraf (9a) i Baix Camp (10a). Cal assenyalar que el Garraf és el primer cop que se situa entre el grup de comarques més competitives de Catalunya, de fet era la única comarca de l'àrea metropolitana de Barcelona que no n'havia format part des de l'inici de la sèrie el 2003. Contràriament, les comarques de l'Alt Camp, Osona i l'Alt Penedès n'han quedat excloses, tot i que en edicions anteriors han ocupat aquest pòdium.

Per contra, les comarques que presenten condicions menys favorables per a competir en el mercat global de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia són un any més, la Terra Alta, el Priorat, el Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça.

Puntuació obtinguda en l'Índex ADEPG 2016

Les comarques són puntuades de 0 a 100.

Nota: Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 en l'índex i la que menys un 0. La resta es mouen entre aquests dos calors en funció de la distància a cadascuna d'elles.

LES 10 COMARQUES MÉS COMPETITIVES

El Barcelonès és la comarca que presenta majors externalitats per a les activitats terciàries intensives en tecnologia i coneixement, ja que la pressió de l'activitat residencial limita el desenvolupament de l'activitat industrial i logística

El Vallès Occidental respecte al Barcelonès té l'avantatge que no presenta les limitacions en la disponibilitat de sòl i d'espais per a l'activitat, fet que afavoreix la presència industrial i logística i una major diversificació de la seva economia

El Baix Llobregat presenta menors avantatges per empreses intensives en coneixement i tecnologia i és més atractiu per aquelles activitats que prioritzen l'accés als mercats internacionals i les infraestructures de transport

El Segrià i el Gironès

El **Barcelonès** obté un cop més la primera posició. Les principals fortaleses de la comarca estan relacionades amb la qualificació de la mà d'obra i els recursos per la formació professional, les infraestructures de transport i comunicacions, els serveis de suport a l'activitat productiva, l'accés als mercats, la innovació i el desenvolupament tecnològic i, finalment, el volum de mercat i d'activitat. En tots aquests factors el Barcelonès obté la millor posició global i també en la majoria dels indicadors que els configuren. És de fet la comarca catalana que presenta majors avantatges per a les empreses tant en els factors de producció, en els distributius com en les condicions de la demanda. Pel que fa als factors de producció, és la comarca on hi ha un major desenvolupament dels serveis formatius, on hi ha més titulats universitaris i demanda de llocs de treball qualificats. En l'apartat de les infraestructures de transport i telecomunicacions, és la que té el sistema de transport públic amb major cobertura, rep majors inversions i té un major desplegament de la fibra òptica. El Barcelonès també es caracteritza per concentrar el desenvolupament dels serveis avançats o serveis professionals adreçats a les empreses. Aquests serveis, juntament amb els serveis financers, són clau per la competitivitat de les empreses que s'hi localitzen. En els factors distributius cal destacar que és la comarca catalana amb millor accessibilitat a les infraestructures de transport i logístiques, i millor accés als mercats, tant local, regional com internacional. Finalment, pel que fa a les condicions de la demanda assenyalar que presenta un mercat exigent en bens i serveis intensius en tecnologia i coneixement (la 1a posició) que comporta un desenvolupament important de serveis d'R+D+i. L'elevada diversificació de la seva economia (la 3a més diversificada de Catalunya) també afavoreix l'emergència d'una demanda exigent de productes i serveis. Per últim, apuntar que el fet que sigui el principal mercat en volum i la major concentració empresarial de Catalunya, també li atorguen importants avantatges respecte a la resta de comarques catalanes. No obstant això, s'identifiquen determinats àmbits que li resten competitivitat i que en bona part són conseqüència dels costos de congestió (o des economies d'aglomeració) fruit de l'increment dels costos del sòl, el trànsit dens, etc., que limita les possibilitats de localització d'aquelles activitats on aquests factors són clau per la seva competitivitat. És el cas de les activitats industrials i les logístiques. En relació a aquest punt, els principals desavantatges tenen a veure amb la disponibilitat de sòl, àmbit on la comarca obté els pitjors registres comarcals. L'altre element que li resta competitivitat és conjuntural, i té a veure amb el menor dinamisme registrat a la comarca en els darrers anys, tant pel que fa a la creació d'ocupació com de la recuperació de teixit empresarial (àmbits on la comarca se situa en 27a i 24a posició). De fet, s'observa com el Barcelonès segueix destruint ocupació industrial, mentre es recupera a la resta de comarques catalanes.

El **Vallès Occidental** manté la 2a posició per cinquè any consecutiu. En comparació amb el Barcelonès, tot i que en gairebé tots els indicadors el comportament és pitjor, en el factor de producció que analitza la disponibilitat de sòl, obté el millor registre del conjunt de comarques catalanes, això és deu a que és la 3a comarca amb més sòl urbanitzable de Catalunya i en la que l'activitat immobiliària terciària és més dinàmica (la 1a). Pel que fa a la resta de factors de producció, és la 8a quant a la qualificació dels RRHH i els recursos formatius (el punt més feble és el seguiment de l'escolarització post obligatòria), la 3a en l'apartat d'infraestructures de transport i comunicacions (la 2a en inversions i en cobertura de fibra òptica) i la 3a en els serveis de suport a la producció, on destaquen el desenvolupament de serveis TIC i els serveis avançats (2a posició) i en menor mesura els financers (5a). Pel que fa als avantatges distributius ocupa la 4a posició, ja que respecte al Barcelonès, Baix Llobregat o Tarragonès la seva accessibilitat a les principals infraestructures que afavoreixen el comerç exterior és menor. On presenta majors fortaleses és en les condicions de la demanda, amb la 2a posició tant en la innovació i el desenvolupament tecnològic, com en el volum de mercat i d'activitat. És la 2a comarca més diversificada de Catalunya, i presenta un important desenvolupament tant de la indústria com de l'activitat terciària intensiva en coneixement i tecnologia, així com de les activitats d'R+D+i (àmbits on se situa entre la 5a i 6a posició). Per últim, cal assenyalar que el Vallès Occidental és la 2a comarca en volum de mercat, tant en termes poblacionals com empresarials. I ja en termes més conjunturals, està entre les comarques que lideren la recuperació econòmica, amb taxes de variació de l'ocupació i de recuperació del teixit empresarial molt elevades, del 4,6% i 3,3% respectivament.

El **Baix Llobregat** recupera la 3a posició perduda l'edició passada. Posició que havia ocupat entre 2011 i 2013. L'accés als mercats, les infraestructures de transport i la disponibilitat de sòl són les seves principals fortaleses, tres àmbits on ocupa la 2a posició. En canvi, presenta menors avantatges en la qualificació dels RRHH i els recursos per la formació (la 16a), en la innovació i desenvolupament tecnològic (8a) i en l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial (la 34a posició). El menor seguiment dels estudis post obligatoris per part dels joves, la menor presència de titulats universitaris, d'indústria de mitjana-alta tecnologia i d'emprenedoria són els principals elements que li resten competitivitat. Per contra, durant el 2015 s'ha registrat un important dinamisme de la seva economia, amb taxes de creació d'ocupació i de recuperació de teixit empresarial força elevades, del 4,1% i 3,0% respectivament.

El Tarragonès presenta importants avantatges per les empreses amb requeriments logístics importants i les intensives en coneixement

El **Tarragonès** manté la 4a posició per quart any consecutiu. La comarca presenta bons resultats en tots els factors de competitivitat analitzats, excepte en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial (37a posició), degut a factors estructurals com la baixa emprenedoria que registra, com de conjunturals com són la menor recuperació del teixit empresarial mostrada el darrer any. Les principals fortaleeses de la comarca són la qualificació de la mà d'obra i els recursos formatius (3a posició) i les infraestructures de transport i comunicacions (4a posició). En aquests dos àmbits destaquen l'important desenvolupament dels serveis educatius i formatius (2a posició) i la important presència de titulats universitaris (5a posició). En l'àmbit del transport i les comunicacions cal assenyalar la bona posició que ocupa en totes les modalitats analitzades, tant pel que fa al transport de mercaderies com de passatgers. També en l'àmbit de les telecomunicacions, on se situa en la 6a posició en el desplegament de la fibra òptica. En consonància amb aquestes fortaleeses, la comarca presenta un elevat desenvolupament dels serveis intensius en coneixement que donen suport a l'activitat productiva (TIC, financers i serveis avançats) i en el capítol de la innovació i el desenvolupament econòmic, àmbits on ocupa la 5a posició. En aquest sentit, assenyalar que és la 3a comarca amb un major desenvolupament dels serveis intensius en coneixement i la 4a en serveis d'R+D+i. En l'accés als mercats també ocupa la 5a posició, que reforça l'avantatge abans assenyalada en relació al transport. Els punts menys favorables són la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat (7a) i el volum de mercat de la comarca (9a), tot i que no es pot parlar de febleses atesa la seva posició relativa.

Les externalitats que ofereix el Gironès s'orienten a les empreses i activitats intensives en coneixement

El **Gironès** recupera una posició i se situa 5a en el rànquing comarcal. Les seves fortaleeses són compartides amb les altres comarques que són capitals de província, el Barcelonès i el Tarragonès, on la qualificació de la mà d'obra i els recursos formatius (4a), juntament amb el desenvolupament dels serveis de suport a la producció (2a), la innovació i el desenvolupament tecnològic (6a), esdevenen el principal avantatge competitiu respecte a la resta de comarques catalanes. Pel que fa a la resta de factors, se situa en la 8a posició en l'accés als mercats. En aquest punt, la seva principal feblesa és la seva situació en relació al mercat català, on ocupa la 21a posició. L'oferta de sòl urbanitzable i les limitacions en la disponibilitat futura d'aquest factor de producció, li confereixen una posició discreta pel que fa a l'atracció d'activitats intensives en aquest factor (la 11a). L'estancament demogràfic i una menor recuperació del teixit empresarial també moderen la seva situació respecte a les condicions de la demanda, on el volum de mercat se situa en la 11a posició i l'esperit emprenedor en la 12a. Tot i així, cal remarcar l'important creació d'ocupació anotada durant el 2015, amb un increment interanual del 4,7%, el 9è millor registre comarcal.

L'escassa presència d'activitat industrial intensiva en tecnologia i una economia poc diversificada resta dinamisme al Segrià

El **Segrià** retrocedeix tres posicions respecte l'edició anterior de l'índex i se situa en 6è lloc. Les fortaleeses de la comarca se centren en els factors de producció. És a dir, presenta una bona combinació entre recursos educatius (5a), disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat (6a), infraestructures de transport i telecomunicacions (6a) i serveis de suport a l'activitat productiva (4a). En canvi, la seva posició en relació als mercats és més discreta (la 12a), en bona part degut a la seva situació geoestratègica respecte al mercat final català (la 31a). Discret també és el resultat que obté en les condicions de la demanda. En l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic ocupa la 14a posició. Tot i que obté un bon registre pel que fa a les activitats intensives en coneixement (la 4a) i en el desenvolupament d'activitat d'R+D+i (la 9a), presenta una economia poc diversificada (20a) i una escassa presència d'indústria de mitjana-alta tecnologia (27a). El pitjor resultat l'obté en el factor que analitza l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial (la 32a), degut al to més moderat que està registrant la creació d'ocupació i la recuperació de teixit empresarial, amb taxes que se situen en el 2,5% i l'1,8% respectivament.

L'elevada diversificació de l'economia comarcal i una important presència d'indústria intensiva en tecnologia són els principals actius del Vallès Oriental

El **Vallès Oriental** guanya dues posicions i recupera la 7a posició en el rànquing. Les fortaleeses del Vallès Oriental es fonamenten en les condicions de la demanda, fruit, d'una banda, de l'elevada diversificació de la seva economia (és l'economia comarcal més diversificada de Catalunya) i de la presència d'activitat industrial intensiva en tecnologia que situen a la comarca en la 4a posició pel que fa a la innovació i el desenvolupament tecnològic. I de l'altre, pel volum d'activitat i de mercat que representa (la 5a). La vocació industrial de la comarca ha comportat una millora important en el seu dinamisme, d'aquí que hagi escalat dues posicions respecte el 2014. Així, ha estat una de les comarques on més ocupació s'ha creat durant el 2015, la 7a amb una taxa interanual del 4,9%. L'altra fortaleesa de la comarca és la seva proximitat als mercats, on ocupa la 9a posició. És la 4a comarca en termes de proximitat al mercat català i se situa en l'eix principal de distribució de mercaderies per carretera als mercats peninsulars i europeu (l'autopista del Mediterrani). Tot i així, la principal feblesa en aquest punt és la distància que separa la comarca als principals pols logístics (ports, aeroports, estacions d'alta velocitat), d'aquí la importància estratègica que té per la comarca la posada en marxa de la futura Estació Intermodal de Mercaderies de la Llagosta i el desplegament del corredor mediterrani per a la competitivitat de les empreses. Les altres febleses de la comarca tenen a veure amb la qualificació de la mà d'obra i els recursos educatius i formatius (19a), àmbit on es registra una baixa presència de titulats universitaris (23a), i els serveis de suport a l'activitat productiva (15a).

El Maresme és un mercat comarcal important amb clars avantatges distributius. Tanmateix, la pressió sobre el sòl de l'activitat residencial orienta el seu model de desenvolupament vers les activitats intensives en coneixement

El Garraf presenta avantatges distributius i condicions òptimes pel desenvolupament d'activitats intensives en coneixement, però aquestes no es traslladen en les condicions de la demanda

Una demanda empresarial poc intensiva en innovació i tecnologia i una economia poc diversificada resten competitivitat al Baix Camp, que obté un bon registre en gairebé tots els factors de producció i clars avantatges distributius, sobretot pel que fa al mercat estatal i internacional

El **Maresme** escala tres posicions en el rànquing recuperant el 8è lloc perdut en l'edició anterior. Les fortaleeses de la comarca es focalitzen en la dimensió comarcal com a mercat de béns i serveis per a les empreses que s'hi localitzen (la 4a comarca en volum de mercat) i en els avantatges distributius, la 6a comarca pel que fa a l'accés als mercats. Aspectes que es complementen amb una bona xarxa de serveis de transport de persones i en les inversions en la xarxa de carreteres, que la situen en la 10a posició pel que fa a les infraestructures de transport i comunicacions. L'altre punt fort territorial és la qualificació de la mà d'obra i els recursos per l'educació, àmbit on ocupa la 10a posició. La principal feblesa de la comarca és en l'apartat d'esperit emprenedor i dinamisme empresarial, on ocupa la 25a posició. Això és degut a que és una comarca amb un marcat caràcter residencial en la que predomina el treball assalariat i es registra una clara dependència dels mercats laborals de les comarques veïnes com el Barcelonès o el Vallès Oriental amb vocacions productives més accentuades. La vocació residencial es trasllada a una pressió important sobre el sòl destinat a l'activitat econòmica, que situa aquesta dimensió en una posició menys competitiva que el resta de comarques de l'àmbit metropolità (la 15a). També en l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic, així com en els serveis de suport a la producció obté resultats més discrets, la 19a i 12a posició respectivament, degut en bona part a la poca presència de l'activitat industrial. No obstant això, la comarca presenta un important desenvolupament dels serveis intensius en coneixement i dels serveis TIC.

El **Garraf** registra una millora continuada en la seva posició competitiva que culmina en la 9a posició registrada el 2015. Així, la comarca ha escalat 10 posicions des de la 19a posició registrada el 2006. És el guany més important registrat en la sèrie, amb una escalada de tres posicions respecte l'edició anterior. Les fortaleeses de la comarca se situen en els avantatges distributius (la 3a) i en les condicions de la demanda, és la 6a comarca en volum de mercat i d'activitat. Amb una bona xarxa de carreteres, el port de Vilanova, la proximitat al principal mercat català que és Barcelona i un mercat comarcal força compacte crea les condicions favorables per a la localització d'activitat a la comarca. D'altra banda, l'activitat de la comarca es veu reforçada per la dinàmica expansiva de l'activitat constructora i una demografia positiva. No obstant això, a l'igual que el Maresme la pressió residencial limita el desenvolupament de les activitats més intensives en sòl (és la 19a en aquest recurs), que o bé es localitzen en d'altres comarques de l'àmbit metropolità més ben posicionades -Vallès Occidental o Baix Llobregat- o bé en comarques de la Catalunya Central. L'altre element de competitivitat de la comarca és la qualificació dels recursos humans, àmbit on se situa en 6a posició. De fet, el Garraf és la 2a comarca amb més titulats universitaris. Tanmateix, aquest avantatge competitiu no es trasllada al teixit productiu, atès que en l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic, la comarca surt mal parada (la 24a). De fet, s'observa un escàs desenvolupament dels serveis d'R+D+i i de les activitats intensives en coneixement, malgrat també presenta en relació a les telecomunicacions clars avantatges per potenciar aquest model productiu. L'excessiva especialització productiva i una escassa presència d'activitat industrial intensiva en tecnologia podria explicar el dèficit registrat. El canvi de model productiu, d'altra banda, requereix de la iniciativa empresarial local, àmbit on la comarca no surt gaire ben retratada (la 31a).

El **Baix Camp** manté la 10a posició de l'edició anterior. Les principals fortaleeses de la comarca se centren en els avantatges distributius (7a) i en els serveis de suport a la producció (7a). Els avantatges distributius es fonamenten en el fet que la comarca està molt ben posicionada vers les principals infraestructures logístiques (port de Tarragona, aeroport de Reus i estació de l'AVE del Camp de Tarragona), en que per la comarca passa un dels principals eixos de transport per carretera, l'autopista del Mediterrani, així com pel fet que el mercat comarcal sigui força compacte, fet que afavoreix la distribució de béns i serveis. Amb tot, la seva posició geoestratègica vers el mercat català la situa en una posició de desavantatge respecte a bona part de comarques catalanes (la 19a). En l'apartat d'infraestructures de transport i comunicacions la comarca obté la 8a posició. Els punts forts són l'oferta de transport de persones i en les infraestructures de telecomunicacions. L'altre element sobre el que pivota la competitivitat de la comarca és la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica, on obté la 9a posició. En canvi, en l'altre factor de producció, la qualificació dels recursos humans obté una valoració més discreta (la 14a). Tanmateix, les febleses de la comarca es focalitzen en les condicions de la demanda. En aquest punt, els elements en els que està més ben posicionada fan referència al volum del mercat comarcal (el 8è) i al desenvolupament dels serveis intensius en coneixement (la 6a). Per contra, una economia poc diversificada i amb baixa presència d'indústria intensiva en tecnologia il·lustra la demanda de béns i serveis intensius en innovació i tecnologia (la 17a). D'altra banda, la regressió demogràfica registrada i l'escassa emprenedoria moderen la recuperació.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les 10 comarques més competitives de Catalunya

Factors i dimensions		Subdimensions	Barcelonès	Vallès Occidental	Baix Llobregat	Tarragonès	Gironès	Segrià	Vallès Oriental	Maresme	Garraf	Baix Camp
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	● 1	● 13	● 19	● 9	● 2	● 8	● 26	● 33	● 38	● 27
		Sostenibilitat medi ambiental	● 28	● 24	● 23	● 38	● 4	● 10	● 16	● 25	● 27	● 21
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 1	● 8	● 16	● 3	● 4	● 5	● 19	● 10	● 6	● 14
		Infraestructura de transport i comunicacions	● 1	● 3	● 2	● 4	● 5	● 6	● 10	● 9	● 11	● 8
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 36	● 1	● 2	● 7	● 11	● 6	● 10	● 15	● 19	● 9
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 1	● 3	● 6	● 5	● 2	● 4	● 15	● 12	● 11	● 7
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	● 1	● 4	● 2	● 5	● 8	● 12	● 9	● 6	● 3	● 7
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	● 1	● 2	● 8	● 5	● 6	● 14	● 4	● 19	● 24	● 17
		Volum de mercat i d'activitat	● 1	● 2	● 3	● 9	● 11	● 14	● 5	● 4	● 6	● 32
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	● 26	● 18	● 34	● 37	● 12	● 32	● 14	● 25	● 31	● 24

Nota: Els colors responen a un índex semafòric, on el verd significa que la comarca es troba entre les 10 primeres amb millor comportament, en groc en el grup 11-20, en vermell en el grup 21-30 i negre entre 31-41.

RANQUING PER CADASCUN DELS FACTORS

Puntuació obtinguda en cadascun dels factors

	FACTORS DE SOSTENIBILITAT				FACTORS DE COMPETITIVITAT						
					Factors de producció						
ranking	Sostenibilitat social		Sostenibilitat medi ambiental		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		Infraestructura de transport i comunicacions		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica		Grup
1	Barcelonès	85,4	Osona	82,5	Barcelonès	86,7	Barcelonès	100,0	Vallès Occidental	84,6	Alt
2	Gironès	78,9	Segarra	80,7	Val d'Aran	66,2	Baix Llobregat	54,7	Baix Llobregat	46,8	
3	Garrotxa	77,2	Urgell	79,5	Tarragonès	62,5	Vallès Occidental	48,4	Selva	46,5	
4	Segarra	75,2	Gironès	78,9	Gironès	61,6	Tarragonès	47,0	Alt Empordà	38,4	
5	Pla de l'Estany	74,1	Terra Alta	77,9	Segrià	55,6	Gironès	39,8	Baix Ebre	37,7	
6	Cerdanya	73,0	Pla d'Urgell	76,7	Garraf	53,6	Segrià	38,8	Segrià	36,5	
7	Ripollès	72,8	Conca de Barberà	75,4	Pallars Jussà	53,2	Alt Camp	31,5	Tarragonès	33,8	
8	Segrià	71,9	Priorat	73,7	Vallès Occidental	53,1	Baix Camp	31,1	Baix Empordà	29,5	
9	Tarragonès	69,8	Montsià	73,0	Alt Urgell	48,1	Maresme	30,7	Baix Camp	29,2	
10	Solsonès	69,1	Segrià	71,1	Maresme	47,5	Vallès Oriental	28,8	Vallès Oriental	27,1	
11	Osona	67,3	Bages	70,9	Alta Ribagorça	43,5	Garraf	27,9	Gironès	26,9	
12	Moianès	66,6	Garrotxa	70,2	Moianès	42,3	Alt Penedès	25,0	Urgell	21,4	
13	Pallars Sobirà	64,3	Moianès	69,8	Solsonès	42,3	Segarra	24,8	Noguera	19,9	
14	Vallès Occidental	62,8	Ripollès	69,7	Osona	42,3	Noguera	24,6	Osona	19,4	
15	Pla d'Urgell	62,0	Alt Camp	69,4	Baix Camp	41,8	Osona	24,5	Maresme	19,1	
16	Val d'Aran	61,3	Baix Ebre	69,2	Pallars Sobirà	41,5	Baix Penedès	22,4	Bages	16,8	
17	Alt Penedès	59,7	Vallès Oriental	68,6	Baix Llobregat	39,4	Urgell	21,4	Baix Penedès	16,6	
18	Alt Urgell	59,7	Pla de l'Estany	68,5	Bages	38,2	Alt Empordà	20,9	Alt Penedès	16,6	
19	Noguera	59,3	Noguera	68,1	Cerdanya	35,3	Pla d'Urgell	20,1	Garraf	15,3	Intermedi-Baix
20	Baix Llobregat	59,1	Berguedà	67,6	Vallès Oriental	33,5	Anoia	19,4	Segarra	15,1	
21	Baix Empordà	59,0	Garrigues	67,6	Alt Camp	33,5	Selva	19,3	Montsià	14,9	
22	Alt Camp	58,7	Baix Camp	66,0	Pla de l'Estany	32,7	Cerdanya	18,9	Anoia	14,9	
23	Urgell	58,2	Alt Urgell	65,3	Ribera d'Ebre	32,4	Baix Ebre	17,9	Alt Camp	13,2	
24	Bages	58,0	Baix Llobregat	65,0	Alt Penedès	32,0	Bages	17,7	Garrigues	12,6	
25	Alta Ribagorça	57,0	Vallès Occidental	64,2	Garrotxa	30,4	Ripollès	16,6	Pla d'Urgell	10,2	
26	Alt Empordà	55,4	Maresme	63,9	Urgell	29,1	Pallars Jussà	15,0	Conca de Barberà	9,5	
27	Vallès Oriental	55,3	Ribera d'Ebre	63,8	Baix Ebre	27,9	Garrotxa	14,8	Garrotxa	7,7	
28	Baix Camp	53,9	Garraf	63,4	Anoia	27,2	Conca de Barberà	13,8	Solsonès	6,5	
29	Terra Alta	53,1	Barcelonès	61,8	Pla d'Urgell	26,6	Garrigues	13,0	Terra Alta	6,4	
30	Pallars Jussà	52,8	Selva	61,2	Berguedà	26,5	Solsonès	10,3	Pallars Jussà	5,2	
31	Garrigues	52,7	Pallars Jussà	60,8	Alt Empordà	23,4	Alt Urgell	9,5	Berguedà	5,0	
32	Selva	52,1	Alta Ribagorça	58,4	Baix Penedès	22,0	Ribera d'Ebre	9,4	Pla de l'Estany	4,8	
33	Conca de Barberà	51,9	Alt Penedès	58,3	Conca de Barberà	22,0	Alta Ribagorça	8,2	Ribera d'Ebre	4,8	
34	Maresme	51,8	Anoia	57,5	Segarra	21,9	Pla de l'Estany	8,1	Cerdanya	4,4	
35	Ribera d'Ebre	48,3	Baix Penedès	55,1	Noguera	21,1	Montsià	5,8	Alt Urgell	3,3	
36	Berguedà	47,2	Solsonès	54,6	Baix Empordà	20,7	Priorat	4,1	Barcelonès	3,0	
37	Priorat	44,8	Pallars Sobirà	52,9	Ripollès	20,0	Pallars Sobirà	4,1	Moianès	2,5	
38	Anoia	43,5	Alt Empordà	52,3	Montsià	18,7	Baix Empordà	3,9	Val d'Aran	2,3	
39	Garraf	41,0	Tarragonès	51,4	Selva	18,6	Berguedà	2,9	Pallars Sobirà	2,1	
40	Baix Ebre	36,4	Val d'Aran	49,0	Priorat	15,9	Val d'Aran	1,4	Priorat	1,7	
41	Montsià	28,9	Baix Empordà	48,8	Garrigues	12,8	Terra Alta	0,8	Ripollès	1,5	
42	Baix Penedès	27,4	Cerdanya	40,6	Terra Alta	8,1	Moianès	0,3	Alta Ribagorça	0,2	

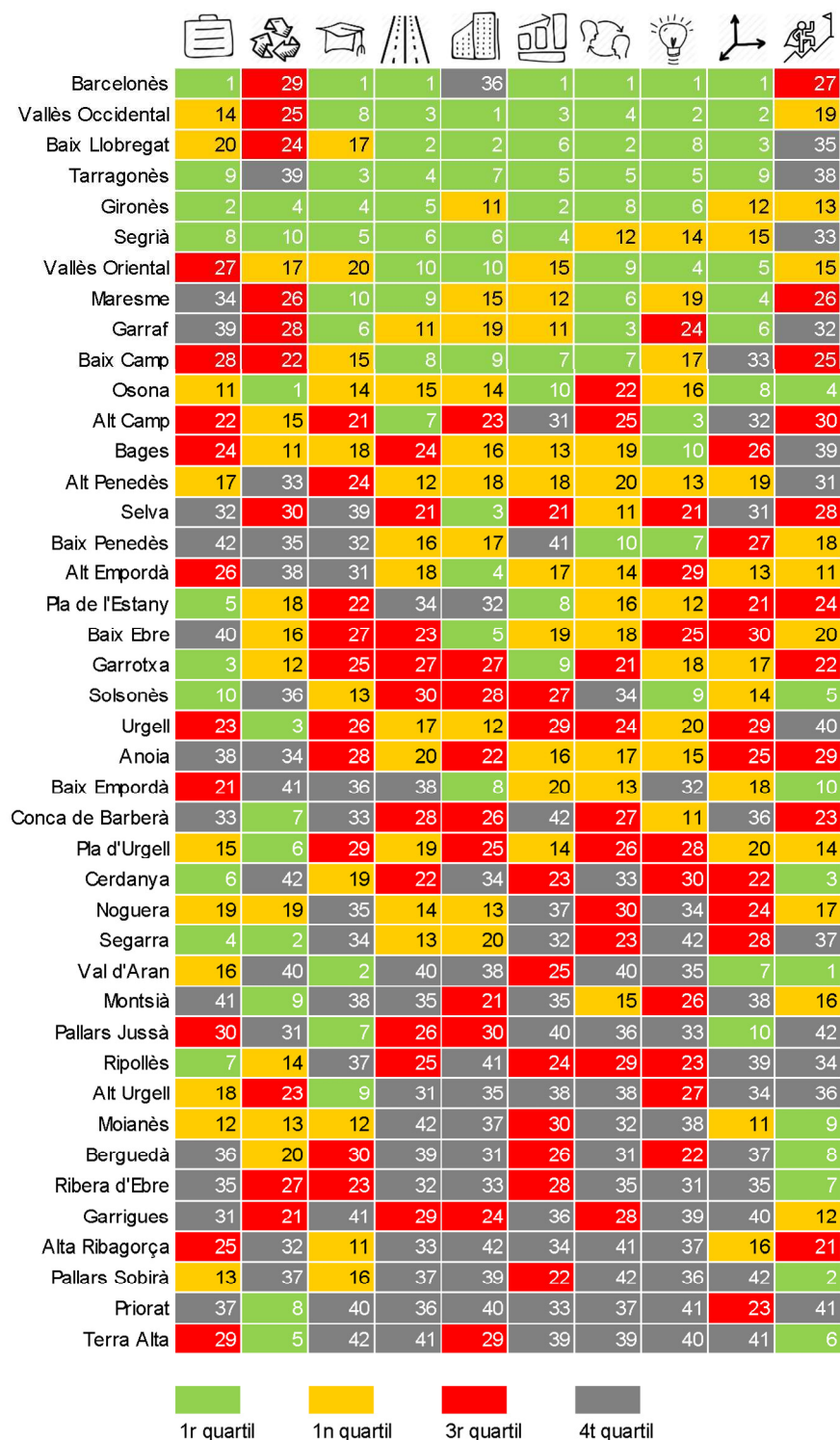
	FACTORS DE COMPETITIVITAT										
	Factors de producció		Avantatges distributius		Condicions de la demanda						
rànk	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació		Innovació, desenvolupament tecnològic		Volum de mercat i d'activitat		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Quartil
1	Barcelonès	98,7	Barcelonès	97,9	Barcelonès	65,1	Barcelonès	81,4	Val d'Aran	80,3	Alt
2	Gironès	52,3	Baix Llobregat	81,1	Vallès Occidental	53,3	Vallès Occidental	44,7	Pallars Sobirà	79,3	
3	Vallès Occidental	51,4	Garraf	80,6	Alt Camp	53,0	Baix Llobregat	40,2	Cerdanya	73,2	
4	Segrià	42,1	Vallès Occidental	79,6	Vallès Oriental	48,3	Maresme	35,2	Osona	57,3	
5	Tarragonès	36,3	Tarragonès	76,2	Tarragonès	47,8	Vallès Oriental	31,6	Solsonès	52,3	
6	Baix Llobregat	26,2	Maresme	75,6	Gironès	46,6	Garraf	30,1	Terra Alta	50,4	
7	Baix Camp	21,5	Baix Camp	74,2	Baix Penedès	46,5	Val d'Aran	29,1	Ribera d'Ebre	49,5	
8	Pla de l'Estany	17,5	Gironès	73,5	Baix Llobregat	44,7	Osona	26,7	Berguedà	43,3	
9	Garrotxa	17,4	Vallès Oriental	72,2	Solsonès	43,7	Tarragonès	26,6	Moianès	42,6	
10	Osona	16,5	Baix Penedès	70,8	Bages	42,9	Pallars Jussà	26,1	Baix Empordà	42,5	
11	Garraf	15,4	Selva	70,0	Conca de Barberà	40,8	Moianès	26,1	Alt Empordà	42,4	Intermedi-Alt
12	Maresme	15,2	Segrià	69,3	Pla de l'Estany	39,4	Gironès	25,9	Garrigues	41,7	
13	Bages	13,8	Baix Empordà	69,0	Alt Penedès	39,0	Alt Empordà	25,2	Gironès	40,7	
14	Pla d'Urgell	13,4	Alt Empordà	67,0	Segrià	34,7	Solsonès	24,9	Pla d'Urgell	40,5	
15	Vallès Oriental	12,9	Montsià	66,5	Anoia	33,0	Segrià	24,4	Vallès Oriental	38,7	
16	Anoia	12,1	Pla de l'Estany	65,0	Osona	32,9	Alta Ribagorça	24,2	Montsià	37,7	
17	Alt Empordà	11,5	Anoia	64,5	Baix Camp	32,6	Garrotxa	24,1	Noguera	37,3	
18	Alt Penedès	10,0	Baix Ebre	64,0	Garrotxa	31,3	Baix Empordà	23,3	Baix Penedès	36,6	
19	Baix Ebre	9,1	Bages	63,5	Maresme	30,2	Alt Penedès	22,4	Vallès Occidental	36,5	
20	Baix Empordà	8,2	Alt Penedès	63,1	Urgell	29,5	Pla d'Urgell	21,7	Baix Ebre	36,4	
21	Selva	8,0	Garrotxa	60,5	Selva	29,3	Pla de l'Estany	21,0	Alta Ribagorça	36,4	Intermedi-Baix
22	Pallars Sobirà	7,8	Osona	60,3	Berguedà	27,1	Cerdanya	20,2	Garrotxa	36,2	
23	Cerdanya	7,6	Segarra	59,4	Ripollès	24,8	Priorat	20,1	Conca de Barberà	35,9	
24	Ripollès	7,5	Urgell	58,3	Garraf	24,8	Noguera	20,0	Pla de l'Estany	35,6	
25	Val d'Aran	7,5	Alt Camp	56,5	Baix Ebre	24,5	Anoia	20,0	Baix Camp	34,6	
26	Berguedà	7,1	Pla d'Urgell	55,1	Montsià	23,7	Bages	19,7	Maresme	34,6	
27	Solsonès	6,9	Conca de Barberà	55,0	Alt Urgell	22,8	Baix Penedès	19,5	Barcelonès	34,2	
28	Ribera d'Ebre	6,9	Garrigues	53,2	Pla d'Urgell	21,5	Segarra	18,8	Selva	32,9	
29	Urgell	6,6	Ripollès	52,1	Alt Empordà	20,7	Urgell	18,5	Anoia	32,7	
30	Moianès	6,2	Noguera	52,1	Cerdanya	20,5	Baix Ebre	16,9	Alt Camp	32,4	
31	Alt Camp	6,1	Berguedà	43,1	Ribera d'Ebre	19,5	Selva	16,0	Alt Penedès	32,4	Baix
32	Segarra	6,0	Moianès	41,3	Baix Empordà	18,8	Alt Camp	15,4	Garraf	32,4	
33	Priorat	6,0	Cerdanya	41,0	Pallars Jussà	16,8	Baix Camp	14,8	Segrià	32,2	
34	Alta Ribagorça	5,4	Solsonès	40,7	Noguera	15,9	Alt Urgell	13,1	Ripollès	31,6	
35	Montsià	5,0	Ribera d'Ebre	37,5	Val d'Aran	13,7	Ribera d'Ebre	12,4	Baix Llobregat	31,2	
36	Garrigues	5,0	Pallars Jussà	36,6	Pallars Sobirà	12,2	Conca de Barberà	11,0	Alt Urgell	30,7	
37	Noguera	4,8	Priorat	36,4	Alta Ribagorça	11,7	Berguedà	9,8	Segarra	30,3	
38	Alt Urgell	3,4	Alt Urgell	35,4	Moianès	11,2	Montsià	8,8	Tarragonès	30,0	
39	Terra Alta	2,9	Terra Alta	27,5	Garrigues	10,5	Ripollès	8,7	Bages	29,3	
40	Pallars Jussà	2,7	Val d'Aran	21,9	Terra Alta	8,7	Garrigues	3,2	Urgell	24,5	
42	Conca de Barberà	0,7	Pallars Sobirà	9,2	Segarra	6,1	Pallars Sobirà	0,9	Pallars Jussà	21,0	

Es presenten les puntuacions obtingudes de les 42 comarques catalanes en cadascun dels 10 factors analitzats, de forma que es pot identificar en quins àmbits presenten avantatges competitiu i en quins no

PERFILS COMARCALS

En el següent gràfic es pot visualitzar el comportament de cada comarca en relació als 10 factors de competitivitat analitzats.

1	Sostenibilitat social		6	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	
2	Sostenibilitat medi ambiental		7	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	
3	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		8	Innovació, desenvolupament tecnològic	
4	Infraestructura de transport i comunicacions		9	Volum de mercat i d'activitat	
5	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica		10	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	

Excepte el Vallès Occidental que reforça la seva posició competitiva, tant el Barcelonès com el Baix Llobregat perden competitivitat

Les comarques menys competitives retrocedeixen en termes competitius, allunyant-se encara més del model orientat a la producció de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia

L'anàlisi de l'evolució de la posició relativa de les comarques catalanes entre 2003 i 2015 mostra pocs canvis significatius tant pel que fa a la part alta com a la part baixa de la classificació. Això és degut a que tant per les comarques més competitives com per les que ho són menys, les distàncies en la posició competitiva en aquest grup de comarques són més grans, que en la resta de comarques que estan en una posició intermèdia i, a més, s'observa una tendència a reforçar els factors positius i negatius de la seva competitivitat. El avenços més importants són els que registra la comarca del Garraf que escala vuit posicions en el rànquing, de la 17a a la 9a. La Conca de Barberà també avança vuit posicions, de la 33a a la 25a. Set posicions escala el Baix Penedès, que passa de la 23a a la 16a posició. I, per últim, assenyalar les cinc posicions que ha pujat en el rànquing el Pallars Lluçanès, de la 37a a la 32a. Per contra, hi ha tres comarques que han perdut nou posicions en el rànquing, aquestes són l'Anoia (de la 14a a la 23a), el Ripollès (de la 24a a la 33a) i el Berguedà (de la 27a a la 36a). També han registrat un descens important comarques com el Bages (de la 8a a la 13a) i l'Alt Urgell (de la 29a a la 34a). Finalment, assenyalar la pèrdua de quatre posicions tant de l'Alt com del Baix Empordà.

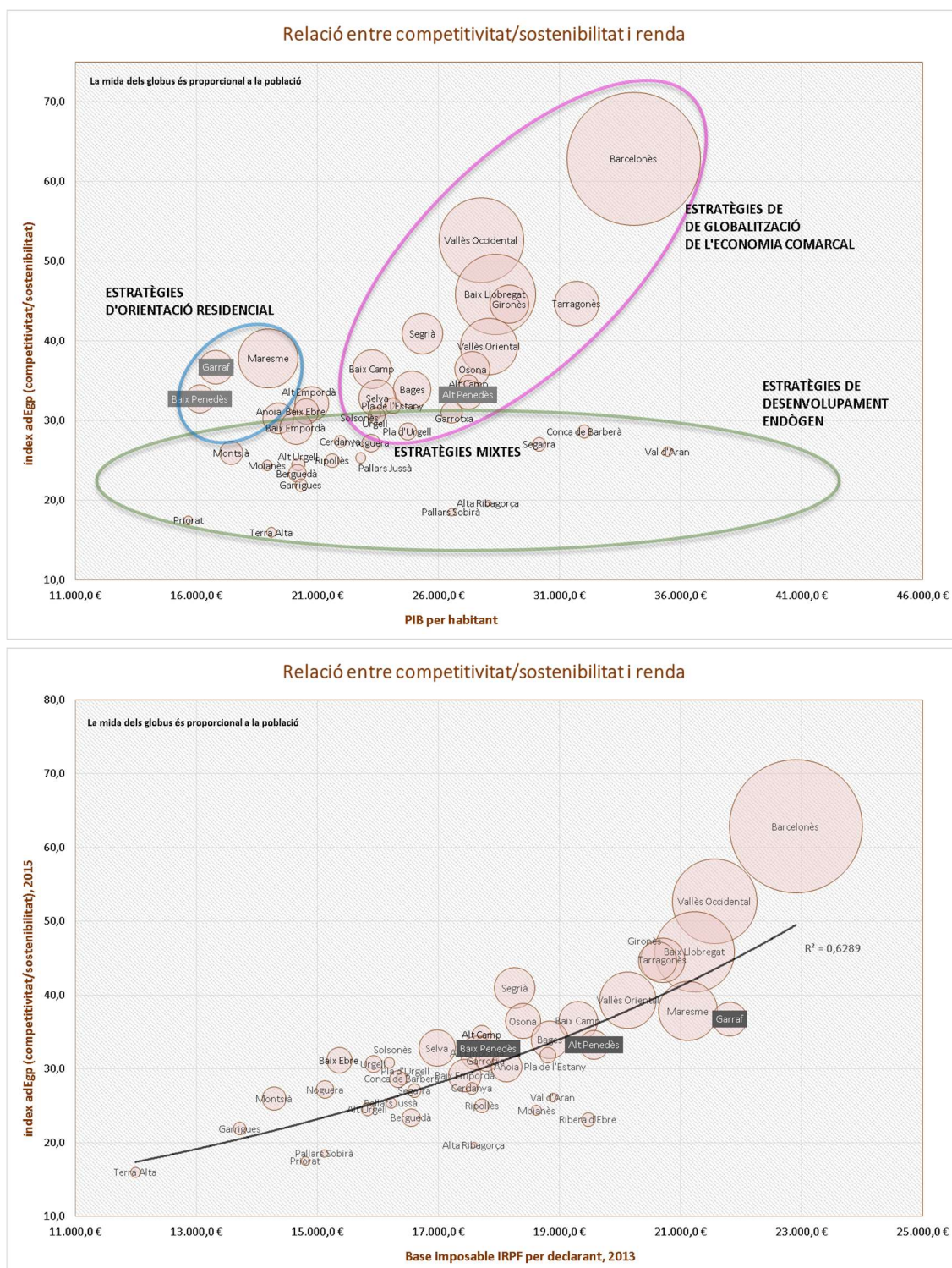
Analizant l'evolució de l'índex entre 2009 i 2015 sí que s'observen canvis en les comarques més i menys competitives. Així, el Barcelonès, registra una caiguda de gairebé quatre punts. Aquest fet indica que la comarca obté valors en els indicadors comparativament pitjors que en el passat. Per contra, el Vallès Occidental ha millorat molt el seu comportament global, sobretot durant el 2015 i la seva posició competitiva augmenta en cinc punts. En canvi, el Baix Llobregat ha registrat una pèrdua absoluta d'1,7 punts. El més significatiu en relació a l'evolució de l'índex, és que les comarques menys competitives són les que han registrat un descens més important en l'índex, gairebé cinc punts el Pallars Sobirà, 3,7 punts el Priorat i 1,9 punts la Terra Alta, reforçant així les seves desavantatges respecte el model plantejat.

Índex ADEPG 2003-2015

	Rànquing/42															Índex (0-100)						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Var.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
							[1]							[2]		[1]					[2]	
Barcelonès	2	3	2	1	6	2	1	1	1	1	1	1	1	-	66,5	66,9	65,2	66,5	61,7	60,5	62,9	
Vallès Occidental	1	1	1	2	1	1	3	3	2	2	2	2	2	-	47,6	48,2	47,3	47,4	46,5	46,1	52,7	
Baix Llobregat	5	6	4	5	4	4	2	2	3	3	3	5	3	2	47,6	48,2	46,3	45,8	46,3	43,8	45,9	
Tarragonès	3	2	3	4	2	3	5	4	5	4	4	4	4	-	44,2	45,5	42,6	45,5	46,0	44,3	44,7	
Gironès	4	4	6	3	3	5	4	5	4	5	6	6	5	1	44,9	45,1	43,2	44,8	45,5	43,5	44,6	
Segrià	6	5	5	6	5	6	6	6	7	7	5	3	6	-3	41,2	41,5	38,4	40,3	45,7	44,5	40,9	
Vallès Oriental	7	7	7	8	7	7	7	7	6	9	7	9	7	2	40,3	41,3	41,5	38,5	41,9	38,2	39,3	
Maresme	11	12	10	11	12	12	10	9	8	8	8	11	8	3	37,2	39,1	38,1	39,8	41,6	37,5	37,8	
Garraf	17	16	17	19	18	16	14	12	12	13	14	12	9	3	35,5	37,0	35,9	36,6	36,0	35,9	36,7	
Baix Camp	9	8	8	7	8	8	11	10	10	10	9	10	10	-	36,6	38,9	36,6	37,5	40,3	37,8	36,5	
Osona	10	11	12	13	13	11	12	13	14	14	11	8	11	-3	36,3	36,4	34,2	36,5	39,7	38,6	36,5	
Alt Camp	15	13	13	12	11	13	8	11	9	6	10	7	12	-5	37,8	38,2	37,4	41,2	40,0	39,2	34,6	
Bages	8	9	9	9	9	9	15	15	16	17	16	13	13	-	33,2	34,2	33,2	34,6	35,5	35,0	33,9	
Alt Penedès	12	10	11	10	10	10	13	14	13	11	17	14	14	-	35,8	36,1	35,8	37,2	35,0	33,5	33,2	
Selva	16	17	16	16	15	22	16	16	15	15	15	16	15	1	32,9	33,4	33,5	35,6	36,0	32,8	32,8	
Baix Penedès	23	22	22	22	24	23	21	21	23	24	22	19	16	3	31,2	31,4	29,6	30,7	32,5	31,7	32,7	
Alt Empordà	13	14	14	15	14	15	18	17	17	16	13	17	17	-	31,7	32,7	32,6	34,9	36,6	32,3	32,1	
Pla de l'Estany	19	20	18	17	19	18	9	8	11	12	12	15	18	-3	37,2	39,5	36,6	36,9	37,5	33,4	31,9	
Baix Ebre	22	21	23	23	20	25	27	24	25	26	27	24	19	5	27,4	29,3	28,5	30,3	30,0	30,4	31,2	
Garrotxa	18	19	20	20	23	19	17	18	20	20	19	22	20	2	32,0	32,5	30,6	32,6	33,2	31,0	31,1	
Solsonès	25	26	24	27	27	28	26	25	18	18	20	18	21	-3	27,6	29,1	32,3	34,3	33,0	32,2	30,8	
Urgell	21	18	19	18	17	14	19	22	21	19	18	20	22	-2	31,6	31,4	30,5	33,3	33,8	31,3	30,6	
Anoia	14	15	15	14	16	17	20	19	19	21	25	25	23	2	31,3	31,7	30,8	31,8	30,8	29,6	30,3	
Baix Empordà	20	23	21	21	22	21	32	29	27	28	23	21	24	-3	25,2	26,7	26,8	29,4	32,3	31,2	29,1	
Conca de Barberà	33	32	32	32	31	29	23	23	22	22	21	23	25	-2	29,6	30,4	29,7	31,1	32,6	30,8	28,6	
Pla d'Urgell	28	24	27	24	21	20	25	30	28	27	26	26	26	-	28,2	26,5	26,3	29,6	30,0	29,5	28,6	
Cerdanya	26	28	25	25	26	27	35	31	30	25	30	29	27	2	23,8	25,7	25,7	30,3	28,5	28,0	27,4	
Noguera	31	29	29	29	30	26	31	34	31	30	29	27	28	-1	25,5	24,8	25,3	27,8	28,6	28,5	27,2	
Segarra	32	27	28	26	25	24	24	26	26	29	28	28	29	-1	28,3	28,7	26,8	29,3	28,9	28,4	27,0	
Val d'Aran	34	34	34	34	35	35	37	35	38	36	34	34	30	4	23,0	24,2	20,1	24,8	25,7	25,2	26,1	
Montsià	30	30	31	31	28	31	34	36	34	38	33	35	31	4	23,8	23,7	24,4	23,6	25,9	24,9	26,0	
Pallars Jussà	37	37	38	35	34	36	28	28	32	32	37	32	32	-	27,1	26,9	25,2	27,4	24,2	25,8	25,4	
Ripollès	24	25	26	28	29	30	22	20	24	23	24	30	33	-3	29,9	31,6	29,4	31,1	30,8	26,5	25,0	
Alt Urgell	29	31	33	33	33	33	33	32	35	31	32	33	34	-1	25,2	25,6	24,3	27,5	26,6	25,6	24,5	
Moianès	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	-	-	-	-	-	-	24,4	
Berguedà	27	33	30	30	32	32	30	27	29	33	31	31	36	-5	25,9	26,9	25,9	27,0	27,0	25,8	23,4	
Ribera d'Ebre	36	39	37	36	36	37	29	33	33	34	35	36	37	-1	26,1	24,8	24,6	25,7	24,6	23,8	23,1	
Garrigues	35	35	35	37	37	34	39	38	36	35	36	37	38	-1	21,0	21,0	21,5	25,0	24,5	23,7	21,9	
Alta Ribagorça	39	38	39	39	38	40	40	40	37	39	38	38	39	-1	20,2	19,3	21,3	22,9	21,7	21,7	19,7	
Pallars Sobirà	38	36	36	38	39	38	36	37	41	37	40	40	40	-	23,3	22,4	18,4	24,3	18,8	20,1	18,6	
Priorat	40	40	41	41	41	41	38	39	40	40	39	39	41	-2	21,2	20,6	18,6	21,6	19,0	20,4	17,5	
Terra Alta	41	41	40	40	40	39	41	41	39	41	41	41	42	-1	17,9	17,9	18,8	21,6	18,0	16,5	16,0	

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió

[2] El Moianès esdevé comarca.

PERFIL COMARCAL DE LES COMARQUES DEL PENEDÈS-GARRAF

En el bloc següent es du a terme una anàlisi per a les tres comarques penedesenques indicant quins són els factors més rellevants de la seva competitivitat, els principals reptes a encarar en el futur i s'apunten algunes estratègies en base a la sostenibilitat del model de desenvolupament actual.

En el cas d'aquestes tres comarques també es presenta el detall de la posició ocupada per cadascun dels indicadors utilitzats en l'índex i el valor de l'indicador en qüestió, així com l'evolució registrada en els darrers anys, permetent una comprensió més nítida de la realitat comarcal.

L'Alt Penedès manté la 14a posició després de les sis posicions perdudes durant el 2013

La reestructuració del sector financer duta a terme durant el 2013 va incidir negativament en la seva posició competitiva, atès que aquest és un sector clau per l'impuls de noves iniciatives empresarials i pel desenvolupament dels serveis empresarials avançats

Durant el 2015 s'inicia la recuperació de l'ocupació i del teixit empresarial

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

L'Alt Penedès se situa en la 14a posició del rànquing global de competitivitat comarcal consolidant la pèrdua de competitivitat registrada el 2013 en que la comarca va passar de l'11a a la 17a posició per recuperar a l'any següent 3 posicions. Entre els anys 2004 i 2008 la comarca se situava en el top 10 del rànquing de competitivitat comarcal, però amb l'inici de la crisi es van deteriorar varis dels factors analitzats, que progressivament es varen anar recuperant, tanmateix és la reestructuració del sector financer del 2013 la que provoca una caiguda més significativa en la competitivitat de la comarca.

Durant el 2015 la comarca presenta una evolució positiva en un dels factors de competitivitat analitzats i retrocessos en altres cinc, mentre que en l'apartat de la innovació i el desenvolupament tecnològic es manté la posició ocupada l'any 2014. L'avenç més destacat és en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, apartat on puja 10 posicions. Això és degut a que durant el 2014 la comarca va registrar la destrucció d'ocupació més important de tot el panorama comarcal català i enguany, tot i que es troba entre les comarques amb un comportament intermedi-baix (la 31a), li ha comportat una millora significativa. També ha ajudat la recuperació del teixit empresarial registrada, el 10è millor comportament. El retrocés més important s'observa en el volum de mercat i d'activitat, situació que s'explica per una evolució demogràfica negativa i l'escassa activitat del sector immobiliari residencial. En el capítol de les infraestructures de transport i telecomunicacions la comarca perd dues posicions. El motiu d'aquest retrocés és el canvi metodològic introduït en aquesta edició de l'índex, en el que s'ha substituït l'indicador percentatge de llars amb banda ampla que s'obtenia d'una enquesta a les llars, per la cobertura de fibra òptica proporcionada pels operadors, cobertura que se situa en el 5% de la població. En aquest sentit, l'elevada concentració de població en municipis petits dificulta el desplegament d'aquesta infraestructura a la comarca. Finalment, assenyalar el fet que, tot i que no hi ha canvis en la posició que ocupa la comarca en relació als serveis de suport, es manté la pèrdua de posicions en relació a l'indicador que mesura el grau de desenvolupament dels serveis financers, que cau 10 llocs i se situa en la 22a posició. Val a dir, que la comarca ocupava la 2a posició en aquest àmbit fins l'any 2012 i era un dels factors clau de l'economia comarcal.

En els factors de sostenibilitat, d'una banda, s'observen avenços pel que fa a la dimensió social, mentre en l'àmbit medi ambiental s'observen avenços en tots els indicadors analitzats (serveis medi ambientals, consum d'aigua, residus generats, recollida selectiva i valorització) que, tanmateix, les millores registrades en la resta de comarques catalanes resten una posició a la comarca en aquesta dimensió. La millora en els aspectes socials té a veure amb la creació d'ocupació i la reducció de l'atur a la comarca durant el 2015, però sobretot és degut al retrocés registrat en la sinistralitat laboral.

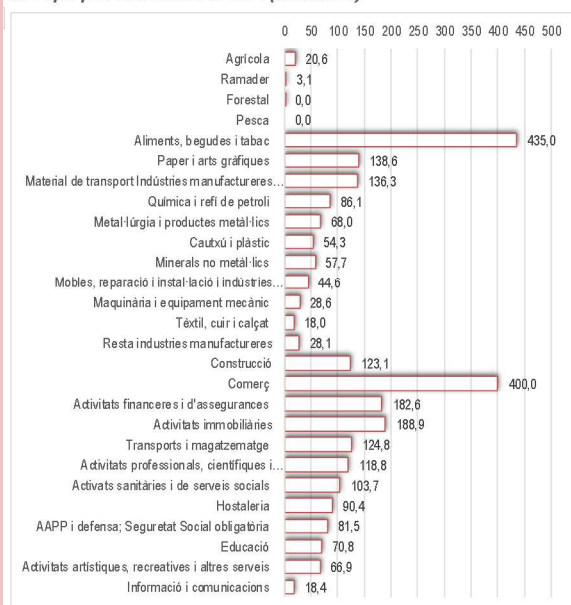
Alt Penedès

Perfil econòmic

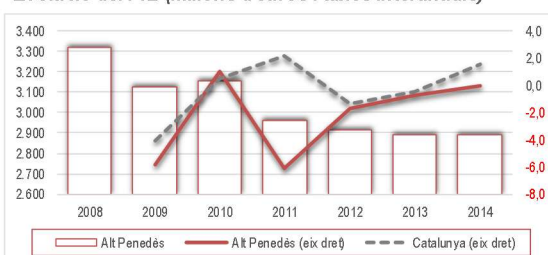
Indicadors clau

	Valor	Rànq/42
Població 2015 (hab.)	106.168	17
PIB pm 2014 (milions €)	2.890,7	16
PIB pm 2014-2008 (%)	-12,92	29
RFDB 2013 (milions €)	1.690,9	17
RFDB per habitant 2013 (milers €)	16,0	5

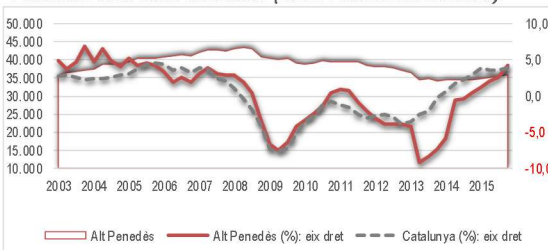
VAB pb per subsectors 2014 (milions €)

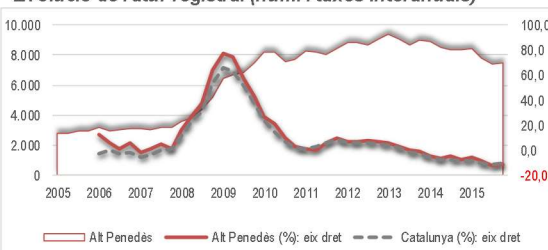
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

Evolució dels llocs de treball (nòm. i taxes interanuals)

Evolució de l'atur registrat (nòm. i taxes interanuals)

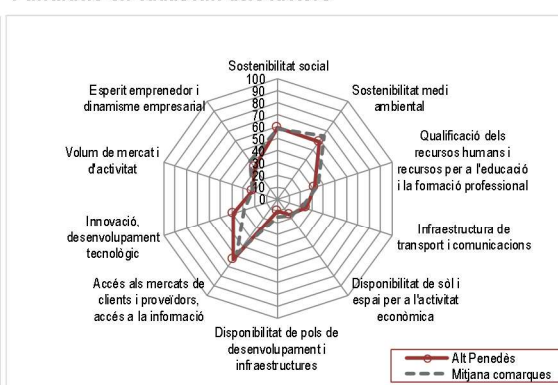

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

Puntuació en cadascun dels factors

Puntuació en cadascun dels factors

	Rànq/42	índex (0-100)
Sostenibilitat social	17	59,7
Sostenibilitat medi ambiental	33	58,3
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	24	32,0
Infraestructura de transport i comunicacions	12	25,0
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	18	16,6
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	18	10,0
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	20	63,1
Innovació, desenvolupament tecnològic	13	39,0
Volum de mercat i d'activitat	19	22,4
Esperit empresarial i dinamisme empresarial	31	32,4

La comarca supera l'ensurt del 2013 i mostra una recuperació important dels elements que determinaven la seva competitivitat abans de la crisi

Es manté la dotació d'infraestructures i serveis de transport i comunicació com a element clau de la competitivitat comarcal, i es reforcen els serveis de suport a la producció i l'existència d'una demanda exigent

El fre més important se situa en el baix dinamisme empresarial que registra la comarca els dos darrers anys

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

Les bases sobre les que la comarca assentava les seves avantatges competitives han perdut protagonisme en els darrers anys a causa del daltabaix registrat l'any 2013. Aquestes es fonamentaven en una bona provisió de serveis de suport al teixit productiu, una bona dotació d'infraestructures de transport i comunicacions, acompanyada d'una demanda exigent de béns i serveis, com a resultat d'un teixit productiu diversificat i intensiu en coneixement i tecnologia. El fet positiu, és que durant el 2015 es produeix un reforçament d'alguns dels elements malmesos. Així, tot i que el sector financer segueix perdent musculatura, s'observa com algunes de les activitats que van patir més directament la reestructuració del sector es van recuperant. És el cas d'activitats clau per a la millora competitiva de les empreses com els serveis avançats i dels serveis TIC, que inicien una etapa expansiva. L'altre element, relacionat amb la demanda, mostra com els indicadors d'innovació i tecnologia milloren considerablement. Així, es produeix un avenç en la demanda de serveis d'R+D+i, en l'activitat dels serveis intensius en coneixement, de la indústria de mitja-alta tecnologia i en la diversificació de l'economia comarcal. Elements que indiquen un increment en la sofisticació de la demanda.

En l'apartat d'infraestructures de transport i comunicacions, àmbit on la comarca ocupa la 12a posició, els punts forts són l'elevat desenvolupament dels serveis de transport i l'elevada cobertura de la xarxa ferroviària, així com dels serveis de transport públic per carretera. Pitjors resultats obtenen les inversions en la xarxa de carreteres i la cobertura de la fibra òptica, àmbits on la comarca se situa en una posició intermèdia pel que fa al conjunt de comarques.

Pel que fa a la demanda de béns i serveis innovadors i intensius en coneixement i tecnologia la comarca se situa en la 13a posició. Les fortaleeses són en l'elevada diversificació de l'economia i la indústria de mitjana-alta tecnologia, àmbits on ocupa la 7a posició. Una fortaleesa emergent són els serveis d'R+D+i que han anat guanyant pes els darrers anys. Tanmateix, el repte és recuperar la importància que tenien abans del 2013 els serveis intensius en coneixement, liderats pel sector financer, on s'ha passat de la 6a a la 22a posició.

Els serveis a la producció han perdut protagonisme, l'any 2011 la comarca obtenia la 4a posició i actualment està en la 18a. La pèrdua més important es registra en el sector financer, on la comarca passa de ser la 2a amb un major desenvolupament d'aquests serveis, a la posició 22 d'enguany. Així, dels serveis a la producció, l'únic que representa encara una fortaleesa pel teixit productiu són els serveis TIC, amb la 15a posició. Cal recordar, però, que abans de la crisi l'Alt Penedès era la 9a comarca amb un major desenvolupament d'aquests serveis. El punt feble, però, es troba en el desenvolupament dels serveis avançats, que malgrat creen ocupació des de l'inici de la crisi, no acaben de rebre l'impuls necessari per millorar la competitivitat de la comarca. Amb tot, cal assenyalar que durant el 2015 sí que s'ha produït un cert impuls, millorant en 3 posicions i situant-se en la 23a posició.

La comarca ocupa una posició discreta pel que fa a la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica (la 18a). Malgrat la comarca presenta un potencial elevat pel que fa a la disponibilitat de sòl, els actuals planejaments li atorguen una menor capacitat de desenvolupament. És a dir, el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable és comparativament elevat (la 12a posició), mentre que la superfície actualment urbanitzable és comparativament menor (la 17a). En relació a l'activitat terciària, l'oferta de nova construcció destinada a aquests usos és comparativament baixa (la 28a).

També ocupa una posició discreta pel que fa al volum de mercat (la 19a). Es troba en 17a posició pel que fa la quota de mercat i la 16a en nombre d'empreses. Tanmateix, durant el 2015 la demanda interna s'ha vist afectada negativament per la baixa activitat del sector de la construcció i també per una evolució demogràfica negativa. De fet, la comarca registra un estancament poblacional des de 2013.

En termes generals, la situació de la comarca pel que fa als avantatges distributius és molt positiva en relació a l'accés als mercats internacionals, nacional i regional, ja que la seva posició geoestratègica la situa propera a les principals infraestructures logístiques que permeten la distribució de béns i serveis i també amb un bon accés als principals eixos de transport per carretera que connecten amb el mercat europeu i nacional (l'autopista del Mediterrani i del Nord-oest). També ocupa una bona posició vers el mercat final català (la 6a). Pel que fa a les condicions per la distribució de béns i serveis dins el mercat comarcal, cal apuntar en positiu l'elevada densitat de població registrada (la 12a), i en negatiu, la fragmentació important del seu mercat (un escàs 62,6% de la població viu en municipis de 5 mil o més habitants, xifra inferior a la majoria de comarques catalanes) fet que fa menys atractiu el mercat intern.

Amb tot, els punts febles de la competitivitat de la comarca se situen, un any més, en l'àmbit de la qualificació dels recursos humans i la provisió de serveis educatius i, en l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial. En aquests dos apartats la comarca ocupa la posició 24a i 31a respectivament. En relació al primer punt, la qualificació, les fortaleeses se centren en la provisió de serveis educatius on la comarca se situa 17a i en la població amb estudis postobligatoris (16a). En

Un any més, els reptes en l'àmbit medi ambiental segueixen sent importants, sobretot pel que fa a l'impacte dels residus fruit de l'activitat industrial i la seva valorització

Davant la desaparició gairebé per complet de l'activitat financera, el sector industrial i la seva internacionalització ha d'esdevenir la base en la que se sustenta la demanda exigent de béns i serveis a la comarca

En base a aquesta estratègia, la formació i la provisió de serveis que incideixin en la competitivitat de les empreses és clau

Per això, cal revertir la pèrdua de pes dels serveis educatius si es vol corregir un dels principals problemes de la competitivitat de la comarca i orientar les vocacions professionals i empresarials vers aquest model

canvi, la població amb estudis universitaris i els seguiment per part dels joves dels estudis postobligatoris dibuixen els aspectes més negatius. Pel que fa al segon punt, l'emprenedoria i dinamisme empresarial, els indicadors mostren una baixa densitat empresarial i de treball autònom que és estructural: el nombre d'empreses i de treballadors autònoms per habitant és dels més baixos de Catalunya, 30a i 32a posició respectivament. També en la creació d'ocupació la comarca presenta més dificultats, en un any on totes les comarques han registrat una evolució positiva. Tot i així, abandona la darrera posició que va ocupar el 2013 i 2014, quan era la comarca que destruïa més ocupació de Catalunya i se situa la 31a. En el aquest àmbit, el més positiu és l'important recuperació de teixit empresarial registrat, que la situa en la 10a posició, amb una taxa interanual del 3,2%.

La important destrucció d'ocupació que s'ha registrat a la comarca en els darrers tres anys ha deteriorat força la valoració que en el passat rebia la comarca en relació a la sostenibilitat del seu model econòmic. Aquesta situació es va fer més palesa durant el 2014, any en que la comarca se situa en la 20a posició, quan abans de la crisi havia ostentat la 13a. Enguany recupera tres posicions, i això és degut a la millora en les oportunitats laborals i a la menor incidència de l'atur, però sobretot per una important reducció de la sinistralitat, àmbit on la comarca obtenia en el passat força mal resultat. Amb tot, els factors clau son l'estabilitat contractual i en menor mesura les oportunitats laborals que ofereix la comarca.

En el capítol medi ambiental la comarca segueix presentant un balanç comparativament negatiu (la 33a). Els apartats on obté un pitjor registre és en la generació de residus industrials i la seva valoració (la 36a i 40a respectivament), en el desenvolupament de serveis medi ambientals (la 33a), en el consum industrial i de serveis d'aigua (la 26a) i en la generació de residus municipals per habitant (la 25a). En canvi, obté una valoració comparativament bona en el consum domèstic d'aigua (la 10a) i en la recollida selectiva de residus municipals (la 17a).

CONCLUSIONS I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

La reestructuració del sector financer ha tingut un impacte molt negatiu a la comarca en els darrers anys, sobretot en termes d'ocupació, àmbit on encara es noten els efectes, tot i que en menor intensitat, però també en termes competitius, ja que aquest ha significat un deteriorament de les condicions competitives de la comarca. No només perquè afecta a la capacitat financera, sinó perquè l'activitat incidia indirectament en el desenvolupament dels serveis de suport a l'activitat productiva i, de retruc, en la diversificació de l'economia comarcal.

Amb tot, cal posar en valor el sector industrial comarcal, que és dels més intensius en tecnologia de Catalunya i en bona part origen de la demanda de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia. D'aquí que en els darrers anys les activitats d'R+D+i de la comarca hagin experimentat un desenvolupament important, sobretot durant el 2015. L'aposta per un sector industrial competitiu hauria d'ajudar a contrarestar els efectes de la reestructuració de l'economia comarcal que ha comportat la desaparició de Caixa Penedès.

L'assoliment d'aquest model tanmateix requereix d'un major reforçament tant dels serveis de suport al teixit productiu com en la qualificació de la mà d'obra, per tal que tingui la capacitat d'adaptar-se a nous entorns tecnològics i cercar noves solucions. L'èmfasi, per tant, s'ha de posar en les noves generacions de joves, garantint la seva professionalització, però també la seva iniciativa. És per això que és necessari donar un major impuls als serveis educatius, que a diferència d'altres comarques han registrat una tendència negativa en els darrers anys. D'altra banda, per tal de proveir serveis de suport que incideixin positivament en la competitivitat de les empreses, és important impulsar els estudis superiors tècnics i de gestió empresarial entre els joves, orientant-los vers les necessitats empresarials, particularment les de la indústria, i fomentar l'emprenedoria en aquest àmbit.

Tot i que la comarca presenta avantatges distributius importants (sobretot respecte el mercat europeu i nacional), l'accessibilitat a les principals infraestructures logístiques és un factor clau per a la competitivitat del sector industrial que cal tenir present, i en aquest punt, el futur desenvolupament del port de Vilanova i la Geltrú és clau, així com l'accés a les plataformes logístiques intermodals de proximitat (LOGIS PENEDÈS), que permetin la gestió més eficient de la producció destinada als mercats estrangers.

En la dimensió medi ambiental, cal seguir avançant per tal que l'impacte de l'activitat industrial sigui menor a l'actual, reforçant les activitats de valoració dels residus i fomentant un menor consum d'aigua.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Alt Penedès

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	17	13	13	14	15	20	17	3
		Sostenibilitat medi ambiental	36	34	35	35	34	32	33	-1
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	28	28	27	23	23	23	24	-1
		Infraestructura de transport i comunicacions	13	14	13	7	9	10	12	-2
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	16	16	17	15	19	17	18	-1
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	5	6	4	6	8	18	18	0
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	13	12	11	17	19	16	20	-4
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	9	6	6	7	11	13	13	0
		Volum de mercat i d'activitat	13	22	18	20	16	11	19	-8
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	27	27	17	26	40	41	31	10

Alt Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014	2015-2009
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	13	15	12	13	15	18	18	↓	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	23	27	26	26	27	30	31	↓	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	1	1	1	1	1	4	5	↓	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	26	13	18	18	16	22	16	↑	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	34	34	36	32	33	33	33	↓	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	22	17	15	17	10	10	10	↓	↑
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	33	29	28	26	28	28	26	↑	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	27	24	24	25	26	25	25	↓	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	12	17	24	22	16	15	17	↓	↓
		Residus industrials per Km2 (Tn).	35	34	35	35	35	36	36	↓	↓
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	37	37	39	38	39	37	40	↓	↓
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	20	14	10	11	12	15	17	↓	↑
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	33	33	36	35	32	32	33	↓	↓
		Percentatge de titulats superiors (%).	28	28	18	17	17	20	21	↓	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	29	29	29	29	29	15	16	↓	↑
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	13	13	13	13	13	21	22	↓	↓
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	9	14	11	11	12	13	11	↑	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	14	14	13	13	13	12	12	↓	↑
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	18	14	14	24	24	24	20	↑	↓
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	15	25	25	4	12	12	21	↓	↓
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	11	11	11	11	11	10	11	↓	↓
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	12	12	12	12	12	13	12	↑	↓
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	18	18	18	18	18	18	17	↑	↑
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	12	12	12	13	35	33	28	↑	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27	26	27	26	26	26	23	↑	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	9	10	10	12	15	16	15	↑	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2	2	2	2	6	12	22	↓	↓
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	21	21	11	16	18	12	19	↓	↑
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	↓	↓
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	6	6	6	6	6	6	6	↓	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	12	12	12	12	12	12	12	↓	↓
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	23	23	23	23	24	23	23	↓	↓
	Avantatges distributius	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	9	16	16	32	29	29	27	↑	↓
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18	15	18	14	13	15	13	↑	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	7	7	6	7	7	7	7	↓	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	7	7	6	6	15	20	22	↓	↓
		Índex de diversificació productiva.	5	1	2	3	6	7	7	↓	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	17	17	17	17	17	17	17	↓	↓
	Condicions de la demanda	Percentatge d'empreses (%).	16	16	16	16	16	16	16	↓	↓
		Variació de la població (interanual) (%).	7	26	7	12	11	5	14	↓	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	20	10	26	28	18	13	28	↓	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	28	27	28	28	28	29	30	↓	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	31	30	30	30	31	31	32	↓	↓
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	15	11	4	20	41	41	31	↑	↓
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Variació en les empreses (interanual) (%).	26	25	9	15	15	29	10	↑	↑

Alt Penedès

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	56,2	55,6	55,3	53,3	49,8	49,3	50,8	↑	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	9,3	11,2	11,9	12,6	12,9	17,5	15,6	↑	↑
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,4	87,4	87,4	87,4	87,4	82,9	82,9	→	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.770,5	4.511,4	4.551,5	3.860,1	3.673,0	4.042,9	3.884,6	↑	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,5	3,8	4,4	4,7	4,4	4,4	4,8	↑	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	57,7	53,7	52,1	52,2	50,3	48,0	47,5	↑	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	495,7	461,7	453,4	438,6	690,9	690,9	638,7	↑	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3	↓	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28,9	37,1	31,5	37,2	40,0	40,3	40,7	↑	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	316,9	289,3	240,4	282,2	281,8	302,6	293,5	↑	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	81,7	81,7	85,8	83,8	84,0	83,4	86,1	↑	↑
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	99,2	109,4	125,3	121,8	119,3	107,1	107,8	↑	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	54,3	54,3	60,1	64,7	68,9	68,9	68,9	→	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	10,0	10,0	19,7	21,7	21,7	18,4	18,4	→	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	32,8	32,8	32,8	32,8	32,8	52,8	52,8	→	↑
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	21,1	21,1	21,1	21,1	21,1	17,4	17,4	→	↓
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	203,2	185,3	185,5	180,3	176,5	175,7	192,1	↑	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	66,6	66,4	68,9	69,1	69,2	69,6	69,8	↑	↑
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	280,3	232,3	232,4	95,6	95,6	95,6	118,5	↑	↓
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	44,6	52,6	52,6	73,7	72,1	72,1	5,0	↓	↓
		Autobusos per Km2.	6,1	6,1	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	↑	↑
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	↓	↑
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,5	↑	↑
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	2,5	2,5	2,1	2,2	0,1	0,3	0,5	↑	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	46,6	46,8	46,6	45,1	48,1	49,2	54,8	↑	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,0	20,0	22,2	20,4	18,4	18,4	19,3	↑	↓
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	239,9	229,3	206,1	191,1	68,4	24,5	19,9	↓	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	41,0	41,0	31,0	32,0	32,0	21,6	29,4	↓	↓
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	71,3	71,4	51,5	49,7	49,1	49,0	54,1	↓	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	176,0	176,4	178,3	179,3	179,3	179,3	179,1	↓	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	61,8	61,6	61,7	61,9	62,1	62,4	62,6	↑	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,3	35,8	35,8	36,9	40,4	40,4	47,9	↑	↑
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,4	4,0	3,7	4,9	6,3	6,8	8,2	↑	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	245,0	235,5	234,0	219,4	204,8	207,0	209,6	↑	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	605,6	614,8	600,1	577,8	445,5	380,7	382,1	↑	↓
		Índex de diversificació productiva.	24,9	24,8	25,1	24,9	23,8	23,0	23,1	↑	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	229,0	225,0	219,0	218,0	218,0	218,0	218,0	→	↓
		Percentatge d'empreses (%).	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,4	↑	↑
		Variació de la població (interanual) (%).	2,6	0,2	1,0	0,6	0,0	0,0	-0,1	↓	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,9	2,9	0,8	0,4	0,2	0,3	0,4	↑	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	33,7	32,8	32,0	31,1	30,5	30,6	31,6	↑	↑
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	74,4	73,4	72,3	70,7	69,8	70,3	71,1	↑	↓
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-6,2	-1,7	-0,3	-3,7	-7,2	-1,7	2,5	↑	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-7,0	-2,6	-1,3	-2,5	-2,0	0,3	3,2	↑	↑

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms.

A partir de 2015 les variables Percentatge de llars amb banda ampla (%) i Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%), s'han substituït per la cobertura de fibra òptica i la cobertura mòbil 4G respectivament.

En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

El Baix Penedès entre les tres comarques que presenten una millor evolució en el rànquing

La comarca registra un important dinamisme tant pel que fa a l'ocupació com en la recuperació del teixit empresarial

S'avança en un àmbit clau: els serveis educatius

La dinàmica demogràfica negativa i el baix dinamisme del sector de la construcció frenen, un any més, la demanda interna

Malgrat la intensa creació de llocs de treball a la comarca, la incidència de l'atur segueix sent la més elevada de Catalunya

El Baix Penedès manté per tercer any consecutiu una millora en la seva posició competitiva, passant de la 24a a la 16a posició, un guany de vuit llocs en el rànquing de competitivitat i tres respecte el 2014. És juntament amb el Garraf i la Conca de Barberà, una de les comarques que evoluciona més positivament al llarg del període que va des de 2003 a l'actualitat, tot i que la millora es concentra en els darrers tres anys, mentre que al Garraf i a la Conca de Barberà els avenços han estat més sostinguts en el temps.

Es produeixen millores en cinc dels factors de competitivitat analitzats i lleugers retrocessos en dos d'ells. L'avenç més important es produeix precisament en un dels apartats on la comarca presentava una pitjor situació, l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial. De fet, es passa de la 34a a la 18a posició en aquest àmbit. La recuperació de l'ocupació i del teixit empresarial iniciada el 2014 s'ha intensificat, esdevenint una de les comarques més dinàmiques de Catalunya. De fet, la comarca ha creat ocupació a ritmes molt elevats, del 4,9% interanual, el 8è millor registre. I la creació d'empresa s'ha situat en el 3,9%, el 5è millor. En la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica ha registrat una millora de 3 posicions, degut a la major disponibilitat de sòl urbanitzable i en l'evolució de l'oferta de noves promocions per a activitats terciàries. Pel que fa a la demanda de béns i serveis innovadors i intensius en coneixement i tecnologia, l'avenç és d'una posició. La causa és l'impuls que reben els serveis d'R+D+i i els serveis intensius en coneixement. Val a dir, que la comarca lidera en l'àmbit de l'R+D+i degut a la presència d'IDIADA, entitat que manté un creixement important de la seva activitat. Amb tot, cal assenyalar que, contràriament, la indústria d'alta-mitjana tecnologia va perdent pes de forma sostinguda des de 2008. El darrer àmbit que escala posicions és el de la qualificació de la mà d'obra i els recursos educatius, guanya una posició. En aquest cas, es degut al progressiu desenvolupament que registra la comarca dels serveis educatius, que encadena quatre anys consecutius de millora. Per contra, l'àmbit que resta més competitivitat a la comarca respecte l'edició anterior és el que fa referència a les infraestructures de transport i comunicacions (perd dues posicions). En aquest punt, tot i que hi ha avenços importants en àmbits com els serveis de transport, les inversions en infraestructures o en la xarxa d'autobusos, la baixa cobertura de la fibra òptica, que se situa al voltant del 5% de la població, rebaixa la puntuació obtinguda en aquesta dimensió. Un altre àmbit que manté una evolució negativa és el dels serveis de suport a la producció, amb una posició menys. En aquest punt, tot i que els serveis TIC i els serveis avançats progressen, ho fan amb menor intensitat que en d'altres comarques restant competitivitat al Baix Penedès. D'altra banda, els serveis financers mantenen una dinàmica negativa. El darrer apartat que registra el retrocés d'una posició és el del volum de mercat i d'activitat. Això és degut a l'estancament demogràfic dels darrers tres anys i de l'activitat constructora, que és de les que menor activitat registra al conjunt de comarques catalanes (la 39a).

En els factors de sostenibilitat, s'observa un retrocés en la dimensió social i es manté les millores continuades en al dimensió medi ambiental (de la 40a posició l'any 2011 ha passat a la 35a l'any 2015). La comarca presenta importants desajustos en l'àmbit de l'ocupació que la situen al capdavant en els indicadors que mesuren la incidència de l'atur i les oportunitats laborals. Problemàtica que comparteix amb la comarca de l'Anoia, el Garraf, Baix Ebre i el Montsià. Des del 2010 el Baix Penedès és la comarca amb major incidència de l'atur. En el capítol medi ambiental s'han produït avenços en gairebé tots els punts, tant pel que fa a l'activitat residencial, en el consum d'aigua i la recollida selectiva de residus, com en l'industrial; en la valorització, generació de residus i consum d'aigua.

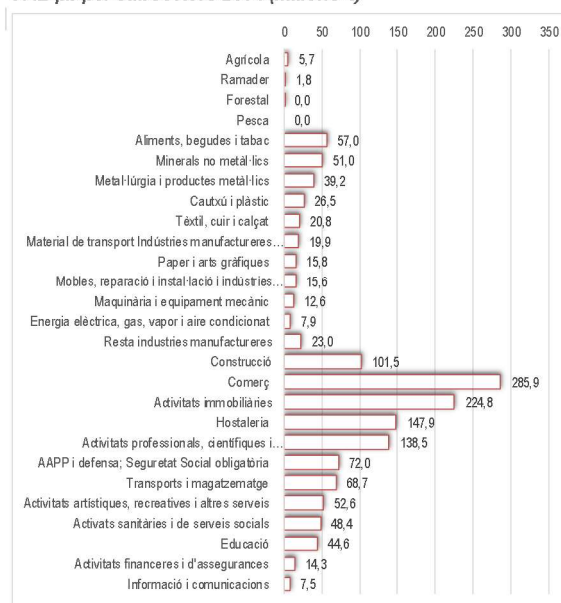
Baix Penedès

Perfil econòmic

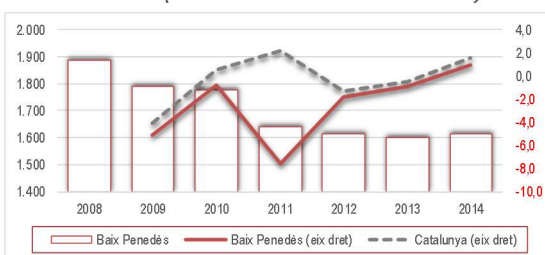
Indicadors clau

	Valor	Rànq/42
Població 2015 (hab.)	99.934	18
PIB pm 2014 (milions €)	1.614,0	5
PIB pm 2014-2008 (%)	-14,42	33
RFDB 2013 (milions €)	1.355,4	18
RFDB per habitant 2013 (milers €)	13,6	33

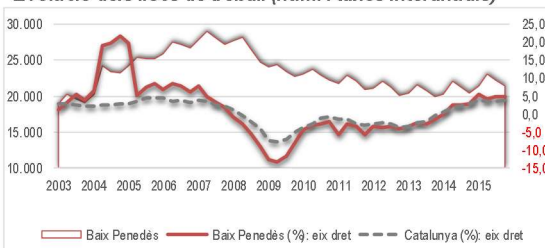
VAB pb per subsectors 2014 (milions €)

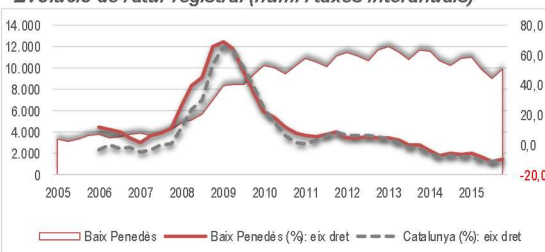
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)

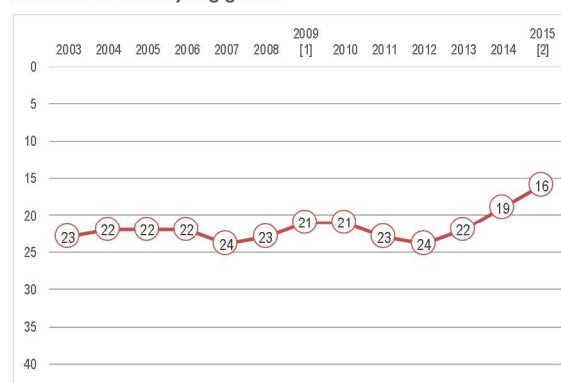

Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)

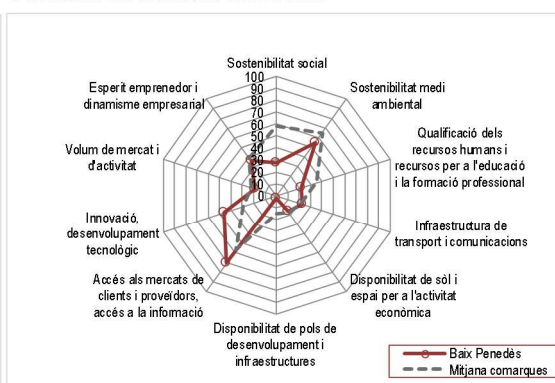

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

Puntuació en cadascun dels factors

Puntuació en cadascun dels factors

	Rànq/42	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	42	27,4
Sostenibilitat medi ambiental	35	55,1
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	32	22,0
Infraestructura de transport i comunicacions	16	22,4
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	17	16,6
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	41	2,2
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	10	70,8
Innovació, desenvolupament tecnològic	7	46,5
Volum de mercat i d'activitat	27	19,5
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	18	36,6

Les bases de la competitivitat de la comarca s'assenten sobretot en els avantatges distributius i en menor mesura en la disponibilitat de sòl i les infraestructures de transport

La comarca recupera el dinamisme d'abans de la crisi, situant-se al capdavant de la creació d'ocupació i teixit empresarial

La diferència és que el creixement està liderat pels serveis i la indústria, en lloc de la construcció

La demanda de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia del teixit empresarial comarcal és més aviat baixa

La vocació més residencial que productiva, comporta desajustos en el mercat laboral

La pressió de l'activitat residencial es trasllada als indicadors medi ambientals, que registren valors negatius

El principal avantatge competitiu del Baix Penedès es troba en l'accés als mercats, àmbit on la comarca obté el millor resultat amb la 10a posició. Aquesta afirmació tanmateix amaga el fet que la comarca on realment treu la millor puntuació és en la demanda de béns i serveis innovadors (la 7a). Més concretament en el desenvolupament de serveis d'R+D+i, on el Baix Penedès obté el lideratge a Catalunya, ja que en termes relatius és la comarca que té més llocs de treball en aquestes activitats en relació a la població. Tanmateix, el valor de l'indicador contrasta amb el fet que no hi ha un teixit empresarial, ni terciari ni industrial, que demandi aquest tipus de serveis, la comarca ocupa una posició molt discreta pel que fa al desenvolupament del servei intensiu en coneixement i de la indústria de mitjana-alta tecnologia (la 29a i 30a respectivament), sinó que es tracta de la influència que té un dels principals centres de recerca i de serveis d'enginyeria que hi ha al país, l'IDIADA, localitzat al municipi de Santa Oliva i orientat al món de l'automòbil. Altres factors on la comarca presenta certs avantatges és en les infraestructures de transport i comunicacions i en la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica, àmbits on ocupa la 16a i 17a posició respectivament.

Pel que fa als avantatges distributius, la connexió a la xarxa viària principal és el principal actiu. L'Autopista Pau Casals (C-32) connecta la comarca amb el mercat metropolità de Barcelona, així com l'autopista del Mediterrani (AP-7) amb el mercat de llevant i l'europeu i l'autopista del Nord-oest (AP-2) dóna accés al mercat interior i del nord de la península. En aquest sentit, es pot afirmar que és la comarca catalana amb una millor posició geoestratègica per a la distribució per carretera a aquests mercats. De fet, aquests eixos són els que també articulen la distribució en el mercat regional, tot i que aquest està força concentrat a l'àrea metropolitana. Amb tot, la comarca se situa en la 10a posició pel que fa a la distància mitjana al mercat català (que té en compte el temps de recorregut i la població a cada comarca). Cal assenyalar, d'altra banda, que la comarca presenta una elevada densitat poblacional i una important concentració de la població en nuclis mitjans, fet que dóna un atractiu important al seu mercat intern.

En el capítol d'infraestructures de transport i comunicacions els punts forts són l'elevada cobertura poblacional de la xarxa ferroviària (la 6a), les inversions realitzades en la xarxa de carreteres els darrers anys (la 10a) i, finalment, l'elevada oferta de transport en autobús (la 11a). Per contra, el baix desplegament de la fibra òptica, entorn al 5% de cobertura de la població comarcal, situa aquest punt juntament amb el desenvolupament dels serveis de transport, com els principals temes a millorar. Val a dir, però, que en els darrers tres anys els serveis de transport han registrat un impuls important, tot i que el seu desenvolupament està lluny del que registren una majoria de comarques catalanes (la 22a).

En relació a la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica els punts on surt més ben valorada la comarca són en el sòl urbanitzable disponible i en l'espai terciari en les noves promocions (la 15a posició en tots dos casos), mentre que de cara al futur les possibilitats de desenvolupament de nou sòl són comparativament més limitats que en d'altres comarques catalanes (la 25a).

Un dels factors que ha anat recuperant protagonisme és el de l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, que situava al Baix Penedès en el grup de comarques menys dinàmiques de Catalunya des de l'inici de la crisi el 2008 i que enguany escala fins la 18a posició. En l'etapa expansiva fins a 2007 la comarca va protagonitzar un dels majors creixements demogràfics de Catalunya que va impulsar l'economia comarcal a través de la creació d'ocupació i de teixit empresarial, sobretot degut a l'activitat constructora que se'n derivava. De fet, la comarca en aquesta etapa registrava les taxes més altes de Catalunya. Amb l'inici de la crisi es capgira la situació i la comarca esdevé la capdavantera en destrucció de llocs de treball i de teixit empresarial. Aquesta situació s'ha anat moderant en els darrers dos anys i durant el 2015 la comarca torna a posar-se en el grup de comarques més dinàmiques del Principat: la 5a en creació de teixit empresarial i la 8a en ocupació. Amb tot, val a dir que és la comarca de Catalunya amb menor nombre d'empreses per habitant i la tercera amb menor presència de treball autònom.

A diferència de l'etapa expansiva anterior, on el dinamisme econòmic venia impulsat en bona part per l'efecte demogràfic, en l'actual etapa de creixement els indicadors demogràfics són negatius, acumulant dos anys seguits de pèrdua de població. Aquesta es trasllada al sector de la construcció, un dels grans dinamitzadors en el passat de l'economia comarcal, i on el Baix Penedès registra un dels índex més baixos d'activitat a Catalunya (la 39a). Aquesta atonia situa el volum del mercat en una situació menys favorable que en edicions anteriors (la 27a), tot i que en termes de quota de mercat la comarca està en la 18a posició.

Els àmbits on la comarca presenta més febleses tenen a veure amb la qualificació de la mà d'obra i els recursos per l'educació, en la provisió de serveis de suport a la producció i, i en la demanda de béns i serveis innovadors. Tots aquests àmbits són els que d'alguna manera incideixen en el valor afegit del que es produeix a la comarca i són una combinació que no és fortuïta, sinó que es retroalimenten. Així, la base per l'existència d'uns serveis a la producció que incideixin en la competitivitat del teixit empresarial està en la disponibilitat de professionals especialitzats en els àmbits tècnics i de la gestió d'empresa, així com l'existència d'un teixit empresarial que demandi

aquest tipus de serveis. En aquest sentit, assenyalar que la situació dels serveis a la producció ha anat empitjorant en els darrers anys i enguany el Baix Penedès és la segona comarca catalana on hi ha un menor desenvolupament d'aquests serveis. On la situació és pitjor és en els serveis empresarials avançats (serveis d'enginyeria, consultoria empresarial, jurídics, màrqueting, etc.), on ocupa la última posició (42a), però tampoc és molt millor la dels serveis financers (la 36a) i la dels serveis TIC (la 31a). En l'àmbit de l'educació i la qualificació, la principal feblesa de la comarca és la poca presència de titulats universitaris (la 40a) i l'escàs desenvolupament dels serveis educatius/formatius (la 36a), tot i que en aquest darrer punt s'observen avenços importants en els darrers anys. Val a dir, tanmateix, que el teixit productiu mostra una escassa demanda dels perfils més qualificats, en consonància amb el comentat amb anterioritat en relació a les activitats que defineixen el teixit productiu comarcal.

Les bases del desenvolupament de la comarca en el passat, basades en el creixement poblacional molt intens en un curt espai de temps, han comportat un desequilibri important entre l'activitat residencial i la productiva que es reflecteix en una elevada incidència de l'atur i unes baixes oportunitats laborals. Així, la comarca obté el pitjor registre en l'àmbit de la sostenibilitat social (la 42a). A la manca d'oportunitats, a més, s'afegeix una important inestabilitat contractual (la 32a), en bona part derivada de l'especialització comarcal en l'àmbit turístic, que és altament estacional.

En el capítol medi ambiental la situació és estructuralment negativa. És a dir, parteix d'una situació comparativament negativa (ocupa la 35a posició). No obstant això, en els darrers anys s'han produït avenços i la comarca ja no encapçala els pitjors resultats. Els punts més crítics se situen en el consum domèstic d'aigua i en la generació de residus municipals i la recollida selectiva, on la comarca se situa al capdavant en aquests àmbits. En canvi, destaca per la valorització dels residus industrials (la 6a).

CONCLUSIONS I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

El Baix Penedès presenta força atractius locals per aquelles empreses en les que els avantatges distributius i unes bones infraestructures i serveis de transport són elements clau de la seva competitivitat. La disponibilitat de sòl i un important estoc de mà d'obra reforcen aquest atractiu, sobretot per les activitats industrials en les que aquests factors de producció són clau.

A mig termini, les estratègies han de passar per reforçar aquells elements que poden incidir positivament en un dels principals problemes de la comarca: la desocupació. Si les fortaleces actuals se centren en l'activitat industrial, tot i que en bona part sigui de baix valor afegit, caldrà vetllar per la competitivitat d'aquesta activitat i la creació de les condicions per atraure'n més. En aquest context, un dels factors clau donat que la principal fortalesa és la posició geoestratègica de la comarca és posar les condicions per tal que la distribució de béns i serveis sigui eficient, recolzant iniciatives que vagin en aquesta direcció: infraestructures intermodals, millorant l'accessibilitat a les àrees d'activitat econòmica des de les principals xarxes viàries, invertint en la xarxa secundària, reduint els costos dels peatges, etc. Cal recordar, en aquest punt, que l'activitat logística a la comarca és de les més baixes de Catalunya. També és important reforçar l'altre element clau d'aquesta estratègia, la disponibilitat de sòl, vetllant en tot moment per l'existència d'una oferta competitiva i suficient, ben articulada en relació a les principals infraestructures.

En paral·lel a l'aposta industrial, s'ha de donar suport a l'emergència de serveis a la població (sanitat, educació, cultura, oci, etc.) per tal de corregir el dèficit actual, que és conseqüència de l'intens creixement demogràfic de l'etapa expansiva anterior. Pel que fa a la sostenibilitat medi ambiental, caldria revisar el model de creixement residencial, actualment poc sostenible, i fomentar l'ús eficient dels recursos i la seva valorització.

A més llarg termini, les estratègies passen per crear un entorn favorable a la producció de béns i serveis d'alt valor afegit, que reportin rendes més elevades i condicions més estables que les actuals. Aquest procés requereix de mà d'obra qualificada, àmbit on la comarca presenta febleses importants sobre les que s'haurà d'esmerçar esforços importants per tal de revertir la situació. Sense aquest factor de producció difícilment es podran atreure inversions industrials intenses en tecnologia i coneixement, i tampoc desenvolupar els serveis que són necessaris per millorar la seva posició competitiva. Aquesta aposta de futur, tanmateix, requereix intervenir en el present, afavorint l'emergència d'una oferta de formació professional i un major accés als estudis universitaris per part de la població.

L'atracció de noves inversions industrials requereix la intervenció en àmbits com les infraestructures de transport i la disponibilitat de sòl

En paral·lel s'ha d'apostar pel desenvolupament dels serveis de proximitat, educatius, culturals i socials, per tal de corregir el dèficit actual

El futur passa per apostar per l'àmbit de la formació professional i universitària

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Baix Penedès

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	● 41	● 41	● 41	● 40	● 40	● 41	● 42	▼ -1
		Sostenibilitat medi ambiental	● 39	● 40	● 40	● 39	● 37	● 36	● 35	▲ 1
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 34	● 34	● 38	● 38	● 37	● 33	● 32	▲ 1
		Infraestructura de transport i comunicacions	● 14	● 15	● 15	● 18	● 14	● 14	● 16	▼ -2
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 15	● 15	● 19	● 18	● 18	● 20	● 17	▲ 3
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 39	● 38	● 40	● 39	● 40	● 40	● 41	▼ -1
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	● 14	● 11	● 12	● 16	● 14	● 15	● 10	▲ 5
	Avantatges distributius	Innovació, desenvolupament tecnològic	● 5	● 9	● 12	● 11	● 7	● 8	● 7	▲ 1
		Volum de mercat i d'activitat	● 7	● 18	● 5	● 25	● 18	● 26	● 27	▼ -1
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	● 41	● 40	● 41	● 36	● 36	● 34	● 18	▲ 16
	Condicions de la demanda									

Baix Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014	2015-2009		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	41	40	41	40	40	41	41	→	→		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	40	41	41	41	41	41	41	42	↓	↓	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	30	30	30	30	30	31	32	32	↓	↓	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	32	16	19	29	14	19	23	↓	↑		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	31	31	30	28	27	26	25	↑	↑		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	39	39	39	39	37	36	37	↓	↑		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	30	40	38	38	22	24	22	↑	↑		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	38	38	38	38	38	37	37	→	↑		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	38	38	38	39	38	38	38	38	→	→	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	28	32	33	31	31	32	31	↑	↓		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	7	7	15	10	8	16	6	↑	↑		
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	34	34	32	33	34	34	36	↓	↓	
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	38	38	37	24	24	24	25	↓	↑	
			Percentatge de titulats superiors (%).	34	34	41	41	41	39	40	↓	↓	
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	26	26	26	26	26	23	24	↓	↑	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	28	28	28	28	28	34	35	↓	↓		
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	27	27	26	26	26	24	22	↑	↑	
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	7	7	6	6	6	6	6	→	↑	
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	9	12	12	13	13	13	10	↑	↓	
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	17	23	23	26	12	12	17	↓	→	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	9	10	10	10	10	11	10	↑	↓		
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	23	23	23	23	23	25	25	→	↓		
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	13	13	13	14	16	17	15	↑	↓		
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	11	11	23	16	25	24	15	↑	↓		
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	38	39	41	40	40	41	42	↓	↓	
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	28	29	31	26	28	29	31	↓	↓	
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	32	32	32	35	35	34	36	↓	↓	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	12	12	9	14	10	15	14	↑	↓	
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	→	→	
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	11	11	9	11	10	10	10	→	↑	
			Densitat de població (habitants/Km2).	8	8	8	8	8	8	8	→	→	
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	14	14	14	14	14	14	14	→	→	
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	26	19	19	35	36	36	12	↑	↑	
		Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	1	1	2	2	1	1	1	→	→
				Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	27	30	30	30	29	29	30	↓	↓
				Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	32	30	30	29	28	28	29	↓	↑
				Índex de diversificació productiva.	22	25	23	23	22	20	21	↓	↑
	Volum de mercat i d'activitat		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	18	18	18	18	18	18	18	→	→	
			Percentatge d'empreses (%).	18	19	19	19	19	19	19	→	↓	
			Variació de la població (interanual) (%).	1	10	3	24	13	21	21	→	↓	
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	18	20	7	19	29	30	39	↓	↓	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Número d'empreses per 1.000 habitants.	40	41	41	41	41	41	42	↓	↓	
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	39	39	39	39	39	39	40	↓	↓	
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	41	32	37	18	20	15	8	↑	↑	
			Variació en les empreses (interanual) (%).	41	37	37	36	11	11	5	↑	↑	

Baix Penedès

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,6	33,6	32,1	31,2	30,7	31,9	33,8	↑	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	12,4	14,6	16,2	16,9	17,1	24,9	22,5	↑	↑
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	73,0	73,0	73,0	73,0	73,0	78,0	78,0	→	↑
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	7.138,0	4.678,2	4.559,3	4.135,6	3.625,1	3.991,3	4.119,6	↓	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	5,1	5,2	7,0	8,8	10,6	11,2	11,2	↑	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	96,9	91,1	94,7	88,4	90,2	86,9	85,2	↑	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	480,7	678,6	568,9	595,6	570,8	655,2	591,5	↑	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2,3	2,2	2,2	2,0	1,8	1,6	1,7	↓	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	14,1	22,5	19,8	22,3	24,3	23,5	25,2	↑	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	206,0	223,5	221,4	183,6	170,0	192,2	162,8	↑	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	84,5	84,5	81,5	88,1	87,1	84,1	90,0	↑	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	64,1	63,7	65,5	60,5	60,4	63,1	67,0	↑	↑
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	48,5	48,5	59,3	74,8	74,1	74,1	74,1	→	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	8,1	8,1	12,8	13,7	13,7	14,5	14,5	→	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2	50,2	50,2	→	↑
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	14,9	14,9	→	↓
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	126,1	114,6	111,5	109,0	106,5	116,9	132,7	↑	↑
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	78,7	78,6	78,7	78,5	78,4	78,4	78,3	↓	↓
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	611,0	369,6	369,4	154,6	154,6	154,6	229,1	↑	↓
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	44,4	53,2	53,2	67,7	72,1	72,1	5,0	↓	↓
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	6,4	6,4	6,5	6,3	6,3	6,3	6,4	↑	↑
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	↑	↓
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,4	3,4	3,4	3,1	2,9	2,7	2,9	↑	↓
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	2,5	2,5	0,2	1,0	0,5	0,7	1,5	↑	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27,3	26,8	26,8	27,8	25,4	26,1	28,2	↑	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	6,4	7,0	6,6	9,2	7,9	8,1	8,3	↑	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,4	12,5	11,8	10,9	11,0	12,0	11,7	↓	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	25,0	25,0	29,0	30,0	25,0	25,2	25,9	↓	↑
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	83,5	83,6	64,8	67,8	57,1	57,1	63,1	↓	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	333,7	336,8	341,1	341,2	341,1	338,3	337,0	↓	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	78,7	78,6	78,7	78,5	78,4	78,4	78,3	↓	↓
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	25,0	32,4	32,4	35,8	38,9	38,9	76,2	↑	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	63,4	64,5	73,7	83,5	92,6	103,4	114,9	↑	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	51,9	40,8	36,8	36,0	34,7	34,0	33,6	↓	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	259,9	259,9	266,8	273,7	275,8	292,3	313,3	↑	↑
		Índex de diversificació productiva.	19,6	17,2	18,8	18,8	18,6	19,2	19,2	↓	↓
	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	200,0	199,0	203,0	202,0	200,0	200,0	200,0	→	→
		Percentatge d'empreses (%).	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	↑	↓
		Variació de la població (interanual) (%).	3,4	0,9	1,3	0,0	0,0	-0,8	-0,3	↑	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2,2	2,1	1,9	0,6	0,2	0,2	0,3	↑	↓
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	27,5	26,3	25,1	24,1	23,7	24,3	25,4	↑	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	67,0	64,0	61,9	60,4	59,9	61,5	63,0	↑	↓
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-11,4	-3,2	-4,4	-3,6	-2,5	1,9	4,9	↑	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-11,1	-3,6	-3,7	-4,0	-1,7	1,7	3,9	↑	↑

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms.

A partir de 2015 les variables Percentatge de llars amb banda ampla (%) i Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%), s'han substituït per la cobertura de fibra òptica i la cobertura mòbil 4G respectivament.

En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'algun dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

El Garraf se situa en el grup de comarques més competitives de Catalunya i presenta una de les millors evolucions des de 2003

L'evolució demogràfica positiva i la construcció impulsen de nou la demanda

Augmenta la demanda de béns i serveis innovadors, intensius en coneixement i tecnologia

La creació d'oportunitats laborals i els temes medi ambientals són l'assignatura pendent de la comarca

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

El Garraf registra una millora continuada en la seva posició competitiva que culmina en la 9a posició registrada el 2015. Així, la comarca escala 10 posicions des de la 19a posició registrada el 2006. És el guany més important registrat en la sèrie, amb una escalada de tres posicions respecte l'edició anterior. De fet, és l'evolució més positiva registrada en el rànquing juntament amb el Baix Penedès i la Conca de Barberà.

La comarca presenta avenços importants en quatre dels factors de competitivitat analitzats i retrocessos en dos d'ells. L'avenç més important es registra en l'apartat de les infraestructures de transport i comunicacions, amb una millora de 13 posicions. En aquest sentit, l'element clau ha estat l'important desplegament que s'ha produït a la comarca en la cobertura de la fibra òptica durant el 2015 (la 8a), que assoleix el 46% de la població. L'altre apartat que ha registrat una milloria important és en el volum de mercat i d'activitat (avança 10 posicions), en bona part es deu a l'evolució positiva de la demografia, que deixa enrere dos exercicis en negatiu i que ha impulsat l'activitat constructora, és la 4a comarca amb major intensitat constructora. També es produeixen avenços en l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic, amb una millora en la demanda dels serveis d'R+D+i i dels serveis intensius en coneixement, així com de la indústria de mitjana-alta tecnologia.

L'apartat que presenta una evolució més negativa és el de l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, que després del bon resultat del 2014, on la comarca es va situar entre les comarques més dinàmiques de Catalunya, perd 25 posicions i es queda a la cua (la 32a). Val a dir, que el motiu del retrocés no és un estancament de l'economia comarcal, sinó que la comarca ha registrat una creació d'ocupació i de teixit empresarial més discreta. Tot i així, els creixements són força importants del 4,0% interanual en l'ocupació i del 2,6% en el teixit empresarial. L'altre retrocés es dona en la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica. Tot i que millora lleugerament el sòl urbanitzable disponible, un dels recursos més escassos de la comarca, l'evolució de l'oferta de noves promocions d'espais per l'activitat terciària mostra menor dinamisme que en d'altres comarques catalanes i una evolució negativa respecte al 2014. Aquesta situació contrasta amb l'impuls de l'activitat constructora, que pel que sembla se centra en l'activitat residencial més que en l'orientada a l'activitat econòmica.

Des del punt de vista de la sostenibilitat del model, la comarca perd dues posicions en l'àmbit medi ambiental i una posició en el social. En relació a aquest darrer punt, malgrat es crea ocupació a ritmes elevats i la incidència de l'atur disminueix, en termes comparatius es perden posicions. És a dir, la resta de comarques que comparteixen aquesta problemàtica registren un millor comportament. De fet, en l'indicador que mesura les oportunitats laborals, la comarca obté el pitjor registre: per cada 100 persones en edat de treballar només es generen 33,4 llocs de treball a la comarca. I la taxa d'atur, tot i que es redueix en 2,2 punts respecte el 2014, se situa en la 4a més elevada de Catalunya. D'altra banda, es registra un increment important de la sinistralitat, que s'explica molt probablement per la recuperació del sector de la construcció. Tanmateix, on es produeixen major retrocessos és en l'àmbit medi ambiental, i és que gairebé tots els indicadors mostren una evolució negativa. Es constata, per tant, que aquest és un capítol on hi ha molt a fer a la comarca.

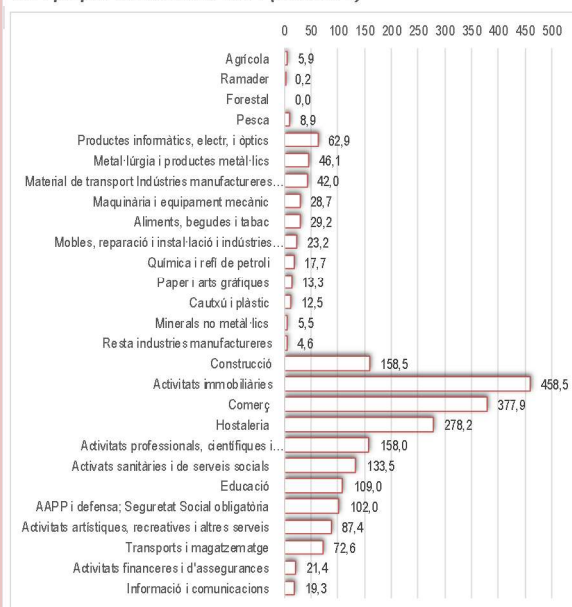
Garraf

Perfil econòmic

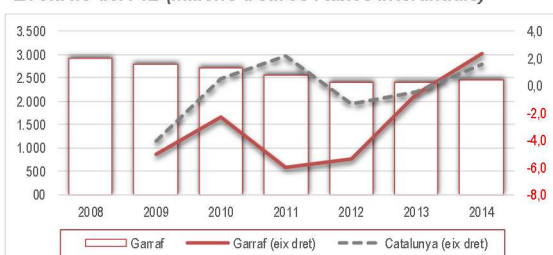
Indicadors clau

	Valor	Rànq/42
Població 2015 (hab.)	145.983	13
PIB pm 2014 (milions €)	2.453,7	29
PIB pm 2014-2008 (%)	-16,15	35
RFDB 2013 (milions €)	2.256,9	12
RFDB per habitant 2013 (milers €)	15,7	8

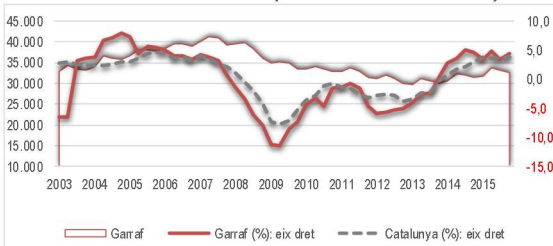
VAB pb per subsectors 2014 (milions €)

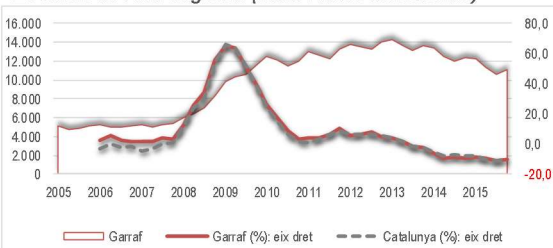
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)

Evolució dels llocs de treball (nòm. i taxes interanuals)

Evolució de l'atur registrat (nòm. i taxes interanuals)

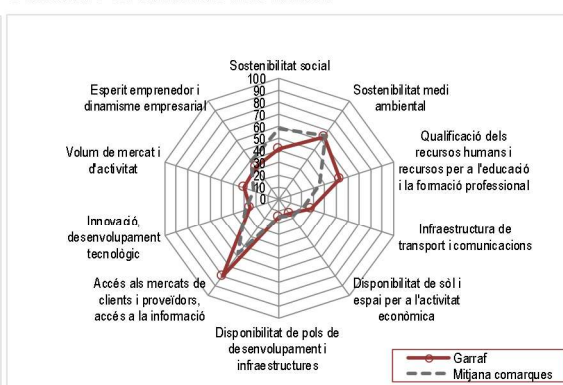

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global

Puntuació en cadascun dels factors

Puntuació en cadascun dels factors

	Rànq/42	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	39	41,0
Sostenibilitat medi ambiental	28	63,4
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	6	53,6
Infraestructura de transport i comunicacions	11	27,9
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	19	15,3
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	11	15,4
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	3	80,6
Innovació, desenvolupament tecnològic	24	24,8
Volum de mercat i d'activitat	6	30,1
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	32	32,4

L'accessibilitat als mercats i l'existència d'una mà d'obra altament qualificada són les fortaleeses de la comarca

La demanda de béns i serveis del teixit productiu és poc exigent en innovació i tecnologia

Després del Barcelonès és la comarca amb major pressió sobre el sòl disponible d'entre les 10 més competitives

Una altra assignatura pendent és l'impuls de la iniciativa empresarial

Les fortaleeses de la comarca se situen en els avantatges distributius (la 3a) i en les condicions de la demanda, és la 6a comarca en volum de mercat i d'activitat. En relació a aquest darrer punt, cal apuntar que es tracta d'un fet conjuntural que es deriva d'una demografia positiva i d'una reactivació del sector de la construcció. En canvi, en l'accés als mercats les fortaleeses són el port de Vilanova i la Geltrú com a principal infraestructura logística, l'autopista Pau Casals (C-32), que connecta la comarca amb els mercats metropolitans de Barcelona i Tarragona i l'eix Garraf-Anoia (la C-15) que dóna accés a l'autopista del Mediterrani (AP-7) i als mercats espanyol en el seu enllaç amb l'autopista del Nord-est (AP-2) i l'europeu, així com a la Catalunya Central. En relació al mercat català, el Garraf ocupa la 6a posició, atesa la seva proximitat al mercat metropolità de Barcelona, que concentra bona part del teixit empresarial i població de Catalunya. Tanmateix, el mercat comarcal també és un actiu important degut a que és una de les comarques amb major densitat de població i amb una concentració important del mercat en entorns urbans que afavoreix la distribució eficient de béns i serveis.

L'altre element de competitivitat de la comarca és la qualificació dels recursos humans, àmbit on se situa en 6a posició. Els punts forts estan relacionats amb el nivell d'instrucció de la població en edat de treballar i en la qualificació de la població ocupada. Amb el 26,3% de la població en edat de treballar amb estudis universitaris, és la 2a comarca amb major percentatge de titulats i la 3a amb major proporció d'ocupats en professions altament qualificades. El punt feble, tanmateix, se situa en dos àmbits que poden incidir negativament en l'evolució futura d'aquest actiu. És tracta del seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves (la 25a) i en el desenvolupament dels serveis educatius/formatius (la 18a). Tanmateix, la disponibilitat d'una mà d'obra altament qualificada com a avantatge competitiu no es trasllada al teixit productiu, atès que en l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic, la comarca surt mal parada (la 24a). De fet, s'observa un escàs desenvolupament dels serveis d'R+D+i i de les activitats intensives en coneixement, malgrat també presenta en relació a les telecomunicacions clars avantatges per potenciar aquest model productiu.

Aquests dos elements clau de la competitivitat comarcal es reforcen amb dos factors que també ocupen un paper rellevant, tot i que en un segon pla. Es tracta de la dotació d'infraestructures de transport i comunicacions i dels serveis de suport a la producció. En aquests dos apartats la comarca ocupa l'11a posició. Pel que fa a les infraestructures de transports, els punts forts són en el capítol dels serveis públics de transport, tant pel que fa a l'accés a la xarxa ferroviària (el 74,2% de la població viu en municipis amb estació) com en la xarxa d'autobusos. També en la inversió en la xarxa de carreteres executada els darrers anys. Contràriament, s'observa un escàs desenvolupament dels serveis de transport de mercaderies. En l'apartat de les telecomunicacions com s'ha comentat amb anterioritat, la comarca se situa al capdavant en el desplegament de la fibra òptica a Catalunya, amb una cobertura del 46% de la població. Pel que fa a la provisió de serveis de suport a la producció, la comarca surt ben posicionada pel que fa als serveis avançats (la 8a), ocupa una posició intermèdia-alta pel que fa al desenvolupament de les TIC (16a) i una posició intermèdia-baixa pel que fa als serveis financers (27a).

Un dels elements que li resta competitivitat, si més no en l'entorn metropolità de Barcelona, és la disponibilitat de sòl i d'espais per l'activitat econòmica. En aquest àmbit la comarca se situa en 19a posició. De fet, entre les 10 comarques més competitives només el Barcelonès registra una pitjor situació. La principal feblesa de la comarca és la baixa capacitat a llarg termini per a transformar sòl en urbanitzable. Això és degut a que bona part de la superfície comarcal està ocupada pel massís del Garraf, que està protegit. En conseqüència, les possibilitats de generació d'espais per a destinar-hi activitat productiva són limitades i entren en competència amb l'activitat residencial, que n'encareix el cost. Tanmateix, els plans urbanístics aprovats en l'actualitat i que determinen la disponibilitat immediata de sòl situen la comarca en una situació comparativament bona (la 11a). Així, a curt termini no sembla que aquest factor hagi de menyscar la competitivitat de la comarca, tot i que la pressió de l'activitat residencial en pugui encarir el cost. Tanmateix, és un factor a tenir en consideració en el model de desenvolupament i en la tipologia d'activitats que es volen atraure. En relació a l'oferta de sostre per a l'activitat terciària, les noves promocions immobiliàries presenten un percentatge baix de superfície destinada a aquestes activitats (la 38a).

Pel que fa a la demanda de béns i serveis innovadors la situació comarcal és força negativa (la 24a). Els punts més febles són l'escassa diversificació de l'economia comarcal i la poca presència d'indústria de mitjana-alta tecnologia que indirectament incideix negativament en l'emergència d'una demanda sofisticada que requereixi serveis d'R+D+i. En canvi, la posició de la comarca és més favorable en relació a l'evolució dels serveis intensius en coneixement. Malgrat tot, durant el 2015 s'ha observat una evolució positiva en tots els indicadors analitzats.

El punt més feble en els factors de competitivitat de la comarca se situa un any més en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial (la 32a), sobretot en el primer aspecte, on la comarca presenta alguns dèficits estructurals, com són la baixa densitat empresarial (la 40a) i la escassa presència de treball autònom (la 33a). Per contra, amb la recuperació econòmica el dinamisme empresarial es veu impulsat per la creació d'ocupació i la recuperació de teixit empresarial, millorant la situació que registrava la comarca en l'etapa recessiva anterior. De fet, la competitivitat de la

El model de desenvolupament econòmic actual genera importants desequilibris entre l'activitat residencial i la productiva que es tradueix en una elevada incidència de l'atur

L'aposta de la comarca ha de continuar en la línia de diversificar l'economia, transformar el sector industrial i també el terciari – que presenta globalment un escàs valor afegit- i impulsar els serveis intensius en coneixement

comarca es veu molt influenciada pels cicles econòmics, a diferència d'altres comarques on gairebé no varien la seva posició competitiva.

Com ja s'ha apuntat en anteriors edicions, el Garraf presenta un model de desenvolupament poc sostenible medi ambientalment i social que és fruit del desequilibri residencial i productiu existent. La principal feblesa gira entorn al treball com a font principal de riquesa i de benestar. La situació del Garraf en aquesta qüestió no pot ser pitjor. De fet, és la segona comarca catalana que genera menys oportunitats laborals i està entre les que la incidència de l'atur és més elevada (la 38a). Així, l'activitat econòmica generada al Garraf és insuficient per a cobrir el volum de població que hi resideix, ja que els llocs de treball localitzats cobreixen tan sols una tercera part de la població en edat de treballar. Això comporta que bona part de la població ocupada es desplaci a d'altres comarques veïnes per ocupar el seu lloc de treball. Aquests desequilibris territorials en el mercat laboral comarcal afecten clarament l'ocupabilitat de les persones que hi resideixen, principalment als col·lectius amb menys predisposició a la mobilitat i més dependents de l'existència d'una oferta de transport públic que garanteixi el desplaçament a un cost raonable (sovint dones amb persones dependents al seu càrrec, joves i població estrangera). Aquesta situació, que té caràcter estructural a la comarca, millora en l'actual etapa expansiva, però esdevé insuficient si no es duu a terme una política més favorable a l'activitat productiva. En l'àmbit medi ambiental les condicions que presenta la comarca tampoc són positives i tampoc avancen amb la intensitat suficient com per revertir la situació. Els indicadors mostren un elevat consum d'aigua i de generació de residus per part de les llars, i en l'àmbit industrial es constata l'alt impacte que tenen en el territori i l'escassa valoració que es fa d'aquests.

CONCLUSIONS I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES

Els reptes en el model de desenvolupament econòmic del Garraf segueixen sent els mateixos, tot i que amb la recuperació de l'economia es mitiguen alguns dels efectes més negatius, entre els més importants la desocupació i la creació d'oportunitats laborals a la comarca. L'aposta de la comarca ha de continuar en la línia de diversificar l'economia, transformar el sector industrial i també el terciari – que presenta globalment un escàs valor afegit- i impulsar els serveis intensius en coneixement. Els arguments que fonamenten aquesta aposta és basen en l'existència d'una mà d'obra altament qualificada, la necessitat d'atraure activitats intensives en capital humà i poc intensives en sòl i, per últim, treballar per tal que no desaparegui la indústria a la comarca, atès que és la principal font d'innovacions i que juntament amb la diversificació del teixit productiu, és l'element vertebrador de l'ecosistema de serveis orientats a la competitivitat de les empreses, en tractar-se d'un sector altament internacionalitzat i competitiu.

Per aconseguir aquesta transformació és important que se sumin esforços tant des de l'administració com des dels agents econòmics per tal que es donin les condicions favorables, fomentant el contacte i els projectes compartits entre la universitat, els centres de recerca, el sistema financer, els serveis professionals, l'empresa i els emprenedors per tal d'incidir en cadascun dels àmbits comentats. Un dels elements on també s'hauria d'incidir seria el desenvolupament de les TIC, aprofitant els avantatges competitiu que li confereix el desplegament de les infraestructures de telecomunicacions a la comarca.

D'altra banda, no s'ha d'oblidar que on la comarca presenta millors condicions és en els avantatges distributius i aquesta ha de ser la principal font de competitivitat en el futur més immediat. L'expansió a d'altres mercats comarcals esdevé una clara oportunitat, per la posició geoestratègica de la comarca, però també per les millores en les infraestructures, l'Eix Diagonal, així com l'aposta pel port de Vilanova, però segurament també passa per reduir els peatges actuals de connexió amb els principals mercats, el de l'àrea metropolitana de Barcelona i de Tarragona. En paral·lel s'ha de superar l'efecte mida de les empreses locals, per tal de que siguin capaces d'abastar nous mercats. És per això, que el suport a la PIME ha de continuar en el centre les polítiques de les administracions i els agents econòmics i socials.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Garraf

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014
Factors de sostenibilitat		Sostenibilitat social	● 37	● 36	● 36	● 35	● 37	● 38	● 39	▼ -1
		Sostenibilitat medi ambiental	● 32	● 31	● 31	● 30	● 26	● 26	● 28	▼ -2
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 6	● 6	— 0
		Infraestructura de transport i comunicacions	● 8	● 10	● 10	● 10	● 24	● 24	● 11	▲ 13
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 19	● 19	● 18	● 20	● 20	● 18	● 19	▼ -1
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 17	● 16	● 14	● 13	● 13	● 11	● 11	— 0
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	● 7	● 8	● 9	● 5	● 8	● 4	● 3	▲ 1
	Avantatges distributius	Innovació, desenvolupament tecnològic	● 23	● 23	● 24	● 24	● 24	● 25	● 24	▲ 1
		Volum de mercat i d'activitat	● 24	● 17	● 15	● 21	● 20	● 16	● 6	▲ 10
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	● 39	● 38	● 38	● 38	● 27	● 7	● 32	▼ -25
	Condicions de de la demanda									

Garraf

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014	2015-2009
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	40	41	40	41	41	40	42	↓	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	32	36	39	38	36	37	38	↓	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	3	3	3	3	3	11	12	↓	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	38	36	21	25	32	28	29	↓	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	35	25	12	10	10	10	11	↓	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	35	34	33	28	27	26	28	↓	↑
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	26	31	35	35	21	19	23	↓	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	34	33	33	34	34	35	35	→	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	11	19	17	23	25	19	24	↓	↓
Factors de competitivitat	Factors de producció	Residus industrials per Km2 (Tn).	33	35	32	29	28	28	29	↓	↑
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	30	30	32	30	31	31	30	↑	→
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	16	18	20	20	19	18	18	→	↓
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	25	25	27	19	25	25	26	↓	↓
		Percentatge de titulats superiors (%).	1	1	4	3	3	2	2	→	↓
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2	2	2	2	2	6	6	→	↓
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	1	1	1	1	1	3	3	→	↓
		Infraestructura de transport i comunicacions									
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	33	34	34	33	33	34	34	→	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	9	9	8	8	8	8	9	↓	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	8	9	9	7	7	7	7	→	↑
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	6	2	2	2	35	35	8	↑	↓
		Autobusos per Km2.	7	7	7	7	7	7	7	→	→
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	34	34	34	34	35	35	36	↓	↓
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	15	15	15	13	12	12	11	↑	↑
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	16	16	13	19	31	27	38	↓	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	13	13	9	8	9	9	8	↑	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	17	20	18	16	14	15	16	↓	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	31	31	30	26	27	26	27	↓	↑
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	24	24	21	18	24	1	1	→	↑
	Avantatges distributius	Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	→	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	8	8	8	8	7	7	7	→	↑
		Densitat de població (habitants/Km2).	6	6	5	5	5	5	5	→	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	5	5	5	5	5	5	5	→	→
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	4	7	7	9	20	20	3	↑	↑
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic									
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	27	27	31	27	22	20	20	→	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	20	21	20	20	22	23	23	→	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	18	17	17	17	17	15	15	→	↑
		Índex de diversificació productiva.	24	23	24	24	24	26	25	↑	↓
		Volum de mercat i d'activitat									
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	15	15	13	13	13	13	13	→	↑
		Percentatge d'empreses (%).	15	15	15	15	15	15	15	→	→
		Variació de la població (interanual) (%).	14	6	5	16	21	14	8	↑	↑
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	41	36	29	32	26	11	4	↑	↑
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	38	38	40	40	40	39	40	↓	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	36	35	34	34	34	33	33	→	↑
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	37	33	13	35	16	3	13	↓	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	33	28	34	34	5	1	19	↓	↑

Garraf

Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015-2014	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,7	33,3	32,4	30,7	30,3	31,9	33,4	↑	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	10,3	12,0	13,1	13,6	13,7	19,4	17,2	↑	↑
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,0	87,0	87,0	87,0	87,0	82,1	82,1	→	↓
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	8.099,8	5.756,2	4.695,5	4.026,9	4.433,1	4.385,8	4.500,7	↓	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,4	11,8	18,2	20,7	18,9	18,4	18,4	↓	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	69,1	65,6	63,8	61,8	61,6	59,6	61,1	↓	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	448,3	465,7	513,0	521,9	567,3	598,1	602,1	↓	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2,0	1,8	1,8	1,6	1,5	1,6	1,6	↑	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	31,0	36,6	34,9	36,5	35,7	39,2	36,4	↓	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	269,4	291,2	215,8	170,5	142,5	137,8	144,8	↓	↓
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	58,4	58,4	70,1	67,4	68,9	67,4	70,0	↑	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	103,1	100,1	97,5	92,8	94,0	99,8	107,0	↑	↑
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	60,8	60,8	67,9	76,9	73,6	73,6	73,6	→	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	22,6	22,6	26,3	27,4	27,4	26,3	26,3	→	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	45,7	45,7	45,7	45,7	45,7	58,1	58,1	→	↑
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	96,3	91,6	90,7	87,7	85,4	87,8	88,0	↑	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	75,0	75,1	75,0	74,8	75,0	74,4	74,2	↓	↓
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	714,7	419,8	420,2	281,4	281,4	285,4	285,4	↑	↓
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	56,3	66,4	66,4	74,3	69,1	69,1	46,0	↓	↓
		Autobusos per Km2.	10,8	10,7	10,5	9,8	9,8	9,5	9,5	↓	↓
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	↓	↓
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,2	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	3,4	↑	↑
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	1,4	1,4	2,0	0,8	0,2	0,4	0,1	↓	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	74,3	70,3	86,1	85,4	83,1	86,9	93,8	↑	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	11,6	12,9	15,0	16,6	18,8	19,0	18,8	↓	↑
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,9	13,7	13,9	15,9	16,4	16,8	17,4	↑	↑
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	44,0	44,0	42,0	37,0	36,0	0,0	0,0	→	↓
		Distància en minuts a l'eix vari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	76,3	76,3	61,5	56,6	53,3	53,3	59,2	↓	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	772,2	780,7	791,3	794,7	792,1	788,1	788,7	↑	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	94,8	94,7	94,6	94,6	94,6	94,5	94,6	↑	↓
Factors de competitivitat	Avantatges distributius	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,6	36,8	36,8	42,0	43,6	43,6	90,2	↑	↑
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,5	2,4	2,2	2,4	2,9	3,9	4,3	↑	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	86,0	75,4	72,0	64,5	61,8	63,0	64,3	↑	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	401,6	391,9	396,7	396,0	397,7	415,8	440,5	↑	↑
	Condicions de la demanda	Índex de diversificació productiva.	18,8	17,9	18,6	18,6	18,0	17,8	18,0	↑	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	294,0	298,0	300,0	299,0	297,0	297,0	297,0	→	↑
		Percentatge d'empreses (%).	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	↑	↑
		Variació de la població (interanual) (%).	1,9	1,1	1,3	0,4	-0,3	-0,5	0,1	↑	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,5	0,9	0,6	0,3	0,2	0,3	2,3	↑	↑
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,1	27,1	25,9	24,8	24,6	25,8	26,5	↑	↓
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	70,4	68,3	67,4	65,9	66,1	68,9	70,9	↑	↑
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-9,7	-3,5	-2,0	-5,5	-2,2	4,0	4,0	↑	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-8,6	-2,8	-3,2	-3,9	-1,4	4,3	2,6	↓	↑

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms.

A partir de 2015 les variables Percentatge de llars amb banda ampla (%) i Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%), s'han substituït per la cobertura de fibra òptica i la cobertura mòbil 4G respectivament.

En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

La competitivitat territorial: conceptes i operativització

QUÈ ÉS LA COMPETITIVITAT TERRITORIAL?

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric, pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmica, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multidimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'analitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

- *IMD (World Competitiveness Yearbook)*: La competitivitat és l'habilitat d'una nació per a crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
- *World Economic Forum (Global Competitiveness Report)*: La competitivitat és l'habilitat d'un país per a assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
- *European Commission (Competitiveness Advisory Group)*: La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'eleva el nivell de vida i d'incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per a augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
- *OCDE*: La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

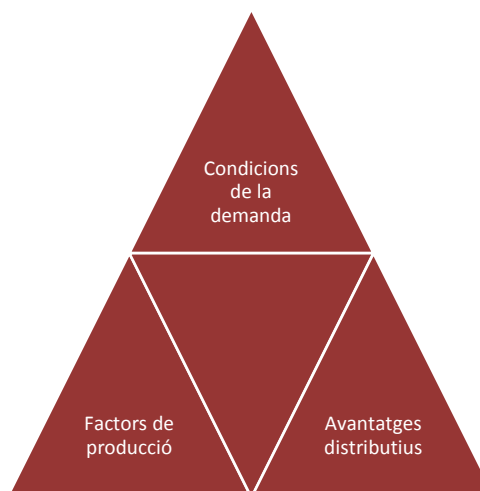
Segons el que es desprèn d'aquestes diferents definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics.

Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en el que operen (economies externes). Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral d'alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera. La provisió d'aquests factors generen rendiments creixents a les empreses localitzades als territoris ja que redueix els cost dels factors de producció i genera economies d'escala.

QUIN INTERÈS TÉ ANALITZAR L'ENTORN TERRITORIAL?

En el context actual de contracció de les economies comarcals i de globalització de l'economia, la rivalitat entre els territoris per a l'atracció d'inversions privades, de fons públics, de turistes o d'activitats de renom, s'aguditza amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

En aquest marc, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions o entorn que ofereixen els territoris (en aquest cas delimitats per les comarques) per a l'eficiència microeconòmica de les unitats productives. Són avantatges que no es generen dins l'empresa i les condicions del seu entorn més immediat són el que s'anomenen economies externes. En base a aquestes externalitats, els avantatges competitius que ofereixen els territoris es poden agrupar en tres grans eixos:

Nota: els factors de producció condicionen l'aparició i desenvolupament de clústers regionals, que són resultat de les economies d'aglomeració. Aquests territoris presenten avantatges fruit de la interacció entre agents productius localitzats de forma concentrada.

Les economies derivades d'una estructura espacial concentrada afavoreixen l'aparició d'economies d'escala (ja que es pot produir a un menor cost) i reforcen l'esquema de localització aglomerat en el que es produeix una concentració espacial de l'activitat i dels factors de producció. De fet, els clústers són fruit de la concentració d'empreses que, al seu torn, generen economies de localització. Aquestes economies externes són conseqüència de la possibilitat de compartir mercats de treball qualificats conjunts, serveis i subministres especialitzats i de compartir i difondre coneixement i/o tecnologies. D'altra banda, l'existència d'un entorn urbà en el que existeix una elevada concentració de població afavoreix l'existència de bones infraestructures, la formació de la població o els serveis institucionals, aspectes que també són determinants pel desenvolupament de l'activitat i la competitivitat de les empreses. Aquestes externalitats s'anomenen economies d'urbanització. Tanmateix, la manca de determinats factors com són el sòl i l'espai per a l'activitat econòmica, els recursos naturals, o el capital, poden frenar la concentració d'activitat i el desenvolupament d'aquests clústers.

Altres avantatges competitius tenen a veure amb l'economia espacial i la naturalesa geogràfica dels territoris. Són els avantatges distributius i estan relacionats amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, les connexions amb l'exterior, les infraestructures i els serveis de transport, etc. Normalment, els territoris afavorits per la seva posició geogràfica respecte als mercats registren una elevada productivitat i les forces d'aglomeració generen cercles virtuoses que reforcen el seu desenvolupament.

Determinats béns i serveis no té sentit produir-los si no hi ha un mercat mínim que garanteixi la seva producció de forma eficient. Així, la dimensió del mercat interior dels territoris determina la capacitat d'atraure indústries i sectors productius que cerquen economies d'escala com a font de competitivitat. D'altra banda, les necessitats i les exigències dels mercats també influeixen en les condicions de la demanda (les empreses han d'evolucionar per a atendre les necessitats dels seus clients), així com el creixement de la demanda interior, que es pot donar per un increment de la població, de les inversions empresarials o com a resultat de processos d'innovació. Un altre factor que pot modificar les condicions de la demanda és el grau d'internacionalització del teixit empresarial.

COM S'OPERATIVITZA L'ÍNDEX?

Inicialment, durant el procés de definició de l'Índex l'any 2004, es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, es va considerar oportú que a més dels factors econòmics, s'havien d'introduir aspectes relacionats amb qüestions socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'Economia catalana.

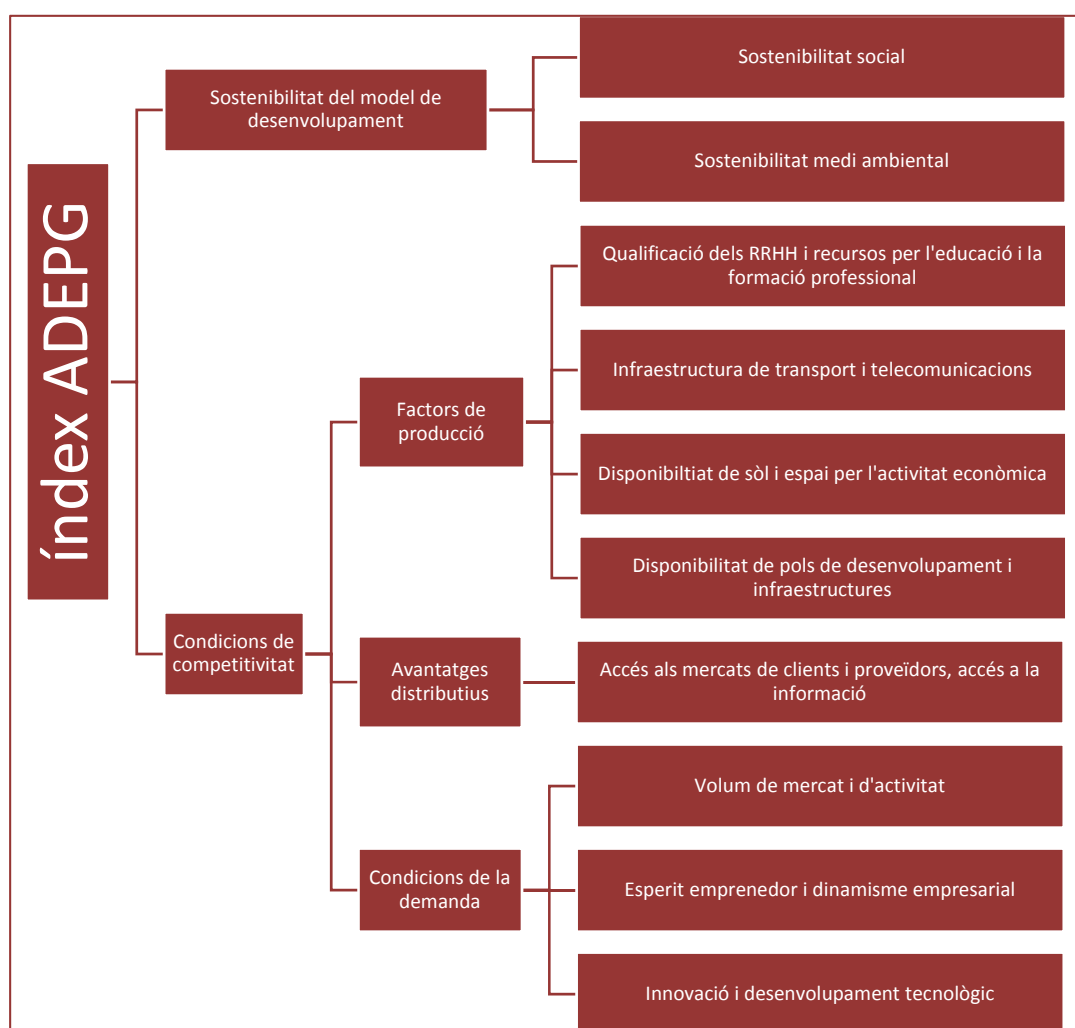
Així, el resultat és una adaptació dels enfocaments sobre els avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques, complementada amb l'anàlisi de la sostenibilitat, tant social com medi ambiental, del model de desenvolupament local. Així, s'han incorporat en l'índex elements com que el fet que el model econòmic i de desenvolupament comporti

L'índex està conformat per 45 indicadors desagregats a nivell comarcal i agrupats en 10 dimensions que conformen el model d'anàlisi de la competitivitat comarcal

l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió medi ambiental dels recursos naturals utilitzats.

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat¹. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per *Michael Porter*, i el seu "Diamant de la Competitivitat"², on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte, sobretot en l'anàlisi de la competitivitat regional europea³. Els canvis es poden consultar en l'edició de 2009.

El model resultant analitza les 42 comarques catalanes a partir de 45 indicadors diferents. Aquests indicadors han estat agrupats en 10 subdimensions, les dues primeres centrades en la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris i les altres vuit en les condicions de competitivitat, que al seu torn han estat agrupades segons si corresponen als factors de producció, als avantatges distributius o a les condicions de la demanda. El model utilitzat i les dimensions i subdimensions utilitzades per a analitzar la competitivitat de les comarques es resumeix en el gràfic següent:

¹ Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de l'ADEPG.

² Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

³ Veure bibliografia.

30 indicadors s'han calculat amb dades de 2015 i 9 amb dades de 2014

Cada dimensió està aproximada a partir d'un mínim de 3-4 indicadors, que analitzen els factors de competitivitat des de perspectives diverses. Tanmateix, tot i la millora registrada els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques és encara variada, i es continuen detectant buits a l'hora d'aproximar determinats aspectes de la competitivitat, per la qual cosa, unes dimensions estan millor representades que d'altres. D'altra banda, la periodicitat de les dades també suposa una certa dificultat, ja que no totes les dades s'actualitzen de forma anual.

Referències temporals dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	2007	2008	2009	2010	2012	2013	2014
		Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2007	2009	2009	2011	2012	2013	2014
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	2007	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		Residus industrials per Km2 (Tn).	2007	2008	2009	2011	2012	2013	2014
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	2008	2008	2009	2010	2012	2013	2014
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	2007	2007	2009	2011	2012	2012	2012
		Percentatge de titulats superiors (%).	2007	2007	Mostra 2009-11	Mostra 2010-12	Mostra 2010-12	2011	2011
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	2007	2007	2007	2007	2007	2011	2011
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	Acumulat 1999-2007	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2007-2010	Acumulat 2009-2013
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de llars amb banda ampla (%).	2008	2009	2009	2011	2013	2013	2015
		Autobusos per Km2.	2008	2009	2010	2012	2012	2013	2014
		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	2007	2008	2009	2010	2012	2013
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	2009	2009	2011	2012	2013	2014	2015
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Llocs de treball en serveis de distribució de serveis i mercaderies (Km).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància en minuts a l'eix viari principal.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Densitat de població (habitants/Km2).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	2008	2009	2009	2011	2013	2013	2015
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Índex de diversificació productiva.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	2008	2009	2010	2011	2012	2012	2012
		Percentatge d'empreses (%).	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Variació de la població (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
	Volum de mercat i d'activitat	Variació en les empreses (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015

A partir de l'edició de 2009 s'ha utilitzat una nova mètrica per a construir l'índex amb l'objecte de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, que l'anterior sistema - basat ordenació cardinal dels indicadors – no permetia. Així, l'Índex ADEPG, que amb anterioritat només

permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet ordenar i, al mateix temps, mesurar les distàncies existents entre totes elles.

A partir de l'edició 2011 s'han introduït dos canvis metodològics. En primer lloc, s'ha substituït la font que proporcionava el percentatge de titulats superiors, que era amb referència al 2007, per una més actualitzada. Més concretament el canvi ha estat el de la substitució de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya pel Baròmetre de la Comunicació i la Cultura. Aquesta darrera font s'actualitza amb caràcter anual, mentre que l'anterior era una operació estadística puntual substituïda dels censos de població que es realitzen cada 10 anys. Amb aquest canvi, es podrà obtenir una imatge molt més actualitzada del nivell d'instrucció de la població any a any. En l'edició 2015 les dades de nivell d'instrucció provenen de la publicació a finals de 2014 del cens de població 2011. Aquesta mateixa font s'utilitza per aproximar la proporció de directius, tècnics, professionals i científics i la proporció de població assalariada amb contracte fix, en substitució de l'Enquesta Demogràfica de 2007. El segon canvi introduït ha afectat als indicadors relacionats amb l'accés als mercats. Aquests en edicions anteriors estaven calculats a partir de les distàncies en kilòmetres, mentre que a partir de l'edició 2011 s'utilitza la distància en temps. És a dir, el temps que es tarda en recórrer els trams entre capitals de comarca i a les principals infraestructures de comunicació. D'aquesta manera s'aproxima amb més precisió al concepte que es vol mesurar, ja que es té en compte la qualitat de les vies de comunicació (si són vies ràpides o no). En l'edició 2015 s'inclouen els ports de Palamós, Vilanova i la Geltrú i Alcanar com a pols de distribució de serveis i mercaderies atès el moviment de mercaderies registrat. En l'edició 2016 se substitueixen les variables Percentatge de llars amb banda ampla (%) i Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%), per la cobertura de fibra òptica i la cobertura mòbil 4G respectivament.

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. La mètrica es complementa, per tant, amb un sistema de ponderacions dels factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per part d'un equip assessor, format per membres de la Junta directiva de l'ADEPG. També, s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors. Així, en indicadors, s'han assignat pesos diferents en funció de la importància donada a cadascun d'ells i de la seva qualitat. No obstant això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

L'assignació d'aquests pesos s'ha fet sota uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a uns determinats judicis de valor. En aquest sentit, es considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els aspectes relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, el model es basa en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructures de transport i comunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

L'índex no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques, sinó que determina la seva posició en base a les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses

Les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols

Com interpretar els resultats

En l'operativització de l'índex s'han donat pesos diferents a cadascun dels factors que formen el model d'anàlisi. En aquest sentit, la disponibilitat de serveis avançats així com la generació d'activitat al voltant de serveis intensius en coneixement i de productes amb un important component tecnològic, s'han considerat estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són les relacionades amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes important als avantatges competitius distributius. És a dir, aquells que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, tenen un pes important aquells factors que poden incidir-hi en major grau, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

L'índex permet aproximar-se a les condicions (o externalitats) que presenten els territoris per a competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i en indústria d'alta tecnologia.

Dit això, és important tenir present en la interpretació dels resultats, que l'índex ADEPG no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques ni tampoc analitza la millora de les condicions de vida, que són en definitiva indicadors de resultats i d'impacte de com les unitats productives utilitzen els recursos i els avantatges que disposen. Aquest no és l'objectiu d'aquest treball i no s'inclouen, però es poden aproximar a partir de variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió o la productivitat, la renda per càpita, la concentració de les rendes o altres de satisfacció de la població. Moltes d'elles són difícils d'aproximar en el context territorial en el que es planteja l'estudi: el context comarcal.

En conseqüència, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquests aspectes dependran de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i medi ambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional, és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les fiscals, energètiques, laborals, etc.) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí que es pot intervenir, o almenys tenir capacitat d'influir, en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitat pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, al diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el planejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives beneficioses per a l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball és, doncs, ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques en què l'ADEPG és un agent econòmic i social de referència. Així, amb aquesta publicació pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixin pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per a fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives (o rànquings) utilitzat és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu o no en un determinat àmbit. Al mateix temps, les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles del model de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i les estratègies a desenvolupar, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, unes condicions de competitivitat òptimes no sempre guarden una relació directa amb impactes positius en els nivells de benestar (en termes

de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici economètric per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat. No obstant, pot haver-hi territoris que siguin poc competitius en el marc global de competència internacional i basada en la nova economia, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en economies regionals i nacionals centrades en sectors més tradicionals, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità on el model de competitivitat centrat en la internacionalització de l'economia i la producció de béns i serveis intensius en coneixement tenen menor sentit i són d'altres els models econòmics a desenvolupar.

Així, cal remarcar que des del punt de vista empresarial, no hi ha cap comarca que tingui un avantatge absolut en totes les dimensions que han d'interessar els potencials inversors. Una empresa que cerca la proximitat als mercats, personal qualificat i estar en un ecosistema d'innovació, estarà interessada en una comarca diferent de la que cerca sòl industrial, força de treball mitjanament qualificada, bones infraestructures i serveis de transport per a distribuir les seves mercaderies. Per aquest motiu, les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'índex ADEPG poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat. Amb tot, les comarques situades al capdavant de l'índex són les que responen a un ventall més ampli de necessitats potencials, ja que en definitiva es pondera un conjunt de factors que es tenen en compte a l'hora de determinar la localització de les inversions.

En base a aquestes consideracions, les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure i propiciar les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols: ja sia la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, la qualificació dels RRHH, les infraestructures de transport, l'accés als mercats, el volum de mercat, la qualitat medi ambiental, o qualsevol altre factor. Aquestes estratègies són, en definitiva, les que han de dirigir el creixement econòmic del futur.

Els 45 indicadors de l'Índex ADEPG

Indicadors utilitzats en el model

Llocs de treball sobre població 15-64 anys	Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).
Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%)	Proporció de persones registrades a les oficines d'ocupació (SOC) respecte a la població en edat de treballar (15-64 anys). Constitueix un indicador comparable a nivell territorial de la incidència de l'atur en la població. A partir de 2015 s'utilitza la nova taxa d'atur registral proporcionada pel Departament d'Empresa i Ocupació. S'utilitza la taxa corresponent al 2n trimestre. Veure notes metodològiques.
Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	Nombre de treballadors afiliats a al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: Recollida i tractament d'aigües residuals, Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis medi ambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos.
Consum domèstic d'aigua per habitant (m³)	Consum domèstic d'aigua, en m³, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m³)	Consum industrial i de serveis d'aigua, en m³, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab/dia)	Generació de residus municipals en Kg, dividida pel nombre d'habitants i 365 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebuïts de les plantes de reciclatge i compostatge. Sí s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques.
Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaines i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos.
Residus industrials per Km² (Tn)	Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins els residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària, i els que es gestionen com a aigües residuals.
Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que estan sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu, o un component d'aquest, torna a ésser útil.
Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 85: Educació preprimària, Educació primària, Educació secundària, Educació postsecundària, Altres activitats d'educació i Activitats auxiliars a l'educació.
Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	Taxa específica d'escolarització, que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa postobligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves.
Percentatge de titulats superior (%)	Percentatge de persones 16-64 anys amb titulacions superiors. Fins a 2011 la font ha estat l'Enquesta Demogràfica de 2007, entre 2011 i 2014 la font ha estat el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura per la mostra corresponent als tres darrers tres períodes i a partir de 2015 la font és el Cens de població 2011. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat.

Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%)	Percentatge de persones de 10 o més anys amb estudis postobligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya del 2007 fins l'any 2014 en que s'utilitza les dades del Cens de Població 2011 en relació al col·lectiu de 16-64 anys. Les persones amb estudis postobligatoris són aquelles que compten amb un Batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FPPII, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una Diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats d'licenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una Llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un Doctorat.
Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)	Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rubriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO-94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal.
Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 49-53, 61 i 79: Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Emmagatzematge i activitats afins al transport, Activitats postals i de correus i Telecomunicacions i Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.
Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)	Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries.
Inversions del DPTOP per comarques i Km ² (milers d'euros)	Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tant les Inversions reals com les Transferències de capital externes, a partir de la Liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures.
Percentatge de llars amb banda ampla (%)	Nombre de llars que compten amb internet de banda ampla, segons l'Estadística territorial TIC a les llars. Són aquelles que disposen d'un tipus de connexió xDSL com ADSL, d'altres connexions fixes com la xarxa de cable i connexions sense fils. Aquest indicador, que mesura la implementació a les llars de la banda ampla, pretén aproximar el grau d'implantació de les TIC a les empreses, en absència de la mateixa informació a nivell empresarial. En aquest sentit, es parteix del supòsit que hi haurà una correlació important entre la implantació a les llars i a les empreses d'un mateix territori. Des de 2011 té caràcter biennal.
Autobusos per Km ²	Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu.
Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)	- S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. - La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i medi ambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. - El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.
Percentatge de sòl urbanitzable (%)	Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.
Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%)	La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'edificis iniciats, segons la destinació, a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya, on es distingeix aquells que tindran una destinació diferent de la residencial. Inclou locals, indústria, comerç i magatzems, oficines, hostaleria i altres (incloent ramaderia). El percentatge es calcula sobre el total de la superfície d'edificis no residencials iniciats a Catalunya. Amb aquest indicador es pretén afegir, a l'oferta de sòl, l'oferta de sostre (locals, etc.).
Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-72: Recerca i desenvolupament.

Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE—09 20, 26 i 28-30: Indústries químiques, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, Fabricació de maquinària i equips ncaa, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs i Fabricació d'altres materials de transport.
Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE—09 50-51, 61-66, 68, 70-75, 77, 85-86, 90 i 91: Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Telecomunicacions, Serveis de tecnologies de la informació, Serveis d'informació, Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, Activitats immobiliàries, Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Recerca i desenvolupament, Publicitat i estudis de mercat, Altres activitats professionals, científiques i tècniques, Activitats veterinàries, Activitats de lloguer, Educació, Activitats sanitàries, Activitats de creació, artístiques i d'espectacles i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals.
Índex de diversificació productiva	▪ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per a avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia.
Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.)	▪ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports, ports i estacions d'AVE de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona i Barcelona i els aeroports de Reus, Girona—Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Distància en minuts a l'eix viari principal	▪ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.
Distància mitjana al mercat final català (min.)	▪ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per a abastar el mercat català. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Densitat de població (habitants/Km ²)	▪ Nombre d'habitants per Km².
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%)	▪ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca.
Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%)	▪ Percentatge de persones d'entre 16 i 74 anys que alguna vegada han comprat béns o serveis a través de la xarxa per motius particulars, segons l'Estadística territorial TIC a les llars. Amb aquest indicador, es pretén aproximar la penetració de les TIC en els hàbits de compra i, en conseqüència, introduir al model el mercat on-line.
Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats)	▪ Índex que elabora La Caixa en el seu <i>Anuario Económico</i>, que sintetitza la capacitat de consum d'un territori a partir de diferents variables poblacionals i econòmiques. Aquest indicador s'elabora mitjançant un model equivalent a un terme mitjà de nombres índexs de les següents sis variables: població, nombre de telèfons fixos, automòbils, camions (camions i furgonetes), oficines bancàries, i activitats comercials minoristes. És a dir, la capacitat de consum es mesura, no només en funció de la importància de la població, sinó també en funció del poder adquisitiu de la mateixa, que ve representat per les cinc variables indicades. La quota de mercat constitueix una orientació adequada per a valorar i ponderar la quantitat de productes i serveis que, teòricament i en igualtat de condicions, pot absorbir un territori, especialment quan es tracta de productes o serveis que són objecte d'una distribució homogènia.
Percentatge d'empreses (%)	▪ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya.
Variació de la població (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual de la població a la comarca.
Habitatges iniciats per 1.000 habitants	▪ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya.

Número d'empreses per 1.000 habitants	▪ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	▪ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateix manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Variació en l'ocupació (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca.
Variació en les empreses (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca.
Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 70-71 i 73-74: Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Publicitat i estudis de mercat i Altres activitats professionals, científiques i tècniques.
Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 62-63: Serveis de tecnologies de la informació i Serveis d'informació.
Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 64-66: Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances.

Llocs de treball i centres de treball

En el càlcul dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara subrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari, del qual no es disposen dades desagregades per comarca.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tot els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declarin tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financera, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província. Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declarin en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

Atur

L'indicador més comunament utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquesta taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant (població ocupada), així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estant cercant feina. Aquesta taxa d'atur, però, no es pot calcular en àmbits locals i comarcals, perquè no es pot saber la població activa. És per això que s'utilitza la taxa d'atur absolut, que s'obté a partir del quocient entre l'atur registrat i la població en edat de treballar (15-64 anys). Durant el 2015, l'Observatori d'Empresa i Ocupació ha definit un nou indicador, la taxa d'atur registral, calculat a partir de valors obtinguts de registres administratius. La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat). En conseqüència, a partir de l'edició 2015 s'introdueix la taxa d'atur registral en substitució de la taxa d'atur absoluta utilitzada en edicions anteriors.

Canvis en la classificació catalana d'activitats econòmiques

El mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAE-09) que substitueix a l'anterior classificació (CCAE-93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquest canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis. Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha desagregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

Enquesta Demogràfica de Catalunya

L'Enquesta Demogràfica de Catalunya és una enquesta directa, que es va establir pel Parlament, a través de la Llei del Pla estadístic de Catalunya 2006-2009, i que es va realitzar, a través d'una entrevista personal, a una mostra representativa de població, per tal de conèixer dades demogràfiques, en relació a aspectes com l'estructura familiar, dependència, formes de convivència, fecunditat, migracions, habitatge, etcètera.

Baròmetre de la Comunicació i la Cultura

El Baròmetre de la Comunicació i la Cultura és l'estudi de mesura i anàlisi de les audiències dels mitjans de comunicació i dels consums culturals en els territoris de parla catalana. En el qüestionari recull tota una sèrie de dades socioeconòmiques de la població i llars catalanes amb un nivell de desagregació comarcal. El total de persones entrevistades és d'unes 20 mil a l'any.

Estadística territorial TIC a les llars

L'Estadística territorial TIC a les llars aporta l'obtenció d'estimacions territorials dels indicadors més importants d'equipament i ús de les TIC a les llars catalanes. Les unitats d'anàlisi són els habitatges familiars i les persones de 15 anys o més que hi resideixen. La recollida d'informació i referència dels resultats és el segon trimestre de cada any. Des de 2013 té caràcter biennal.

Bibliografia i fonts

ACTIVA PROSPECT (2004). "Un cas pràctic. El Prat de Llobregat". VVAA. *Deslocalització i localització d'empreses a Catalunya*. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

ACTIVA PROSPECT (2004-2015). *Informe de conjuntura econòmica. Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*. Associació d'Empresaris del Garraf, l'Alt Penedès i el Baix Penedès (ADEPG). Publicació de caràcter trimestral.

ACTIVA PROSPECT (2014). DIPUTACIÓ DE BARCELONA. *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, a examen. Utilització del model ADEPG i anàlisi dels resultats pel període 2004-2013*.

ACTIVA PROSPECT. (2014). *Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona. Elaboració d'un índex sintètic a nivell comarcal. Conceptualització, disseny i resultats pel període 2009-2012*. Diputació de Barcelona.

CARDIFF UNIVERSITY (2013). *UK Competitiveness Index*.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES (2005). *Acord estratègic per a la industrialització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Un model de competitivitat sostenible i solidari per a Catalunya. Informe del Consell d'Experts*, Generalitat de Catalunya.

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2009). *Resilience amid turmoil Benchmarking IT industry competitiveness*

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2012). *Benchmarking global city competitiveness*.

EUROCHAMBRES (2007). *Regional Competitiveness Atlas. Economic analysis. Edition 2007*.

EUROPEAN CLUSTER OBSERVATORY (2010). *Benchmarking regional competitiveness in the European Cluster Observatory*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *European Competitiveness Report*. 1999-2011.

EUROPEAN COMMISSION (2013). *EU Regional Competitiveness Index. RCI 2013*.

GRUP DE RECERCA EN ANÀLISI QUANTITATIVA REGIONAL (AQR) (2007). *Xarxa el Perfil de la Ciutat. Indicadors d'excel·lència empresarial pels municipis de la Xarxa*.

IMD (2015). *World Competitiveness Yearbook 2015*.

INSTITUTO VASCO DE COMPETITIVIDAD (2007). *Indicadores y análisis de competitividad local en el País Vasco*. Gobierno Vasco.

MORENO; D., Toharia, L.; Caprile, M. (2001) *La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees*. Anuari Socio-Laboral de Catalunya de la UGT. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

NATIONAL COMPETITIVENESS COUNCIL (2010). *Regional Competitiveness Index of Croatia*.

O'MAHONY, M.; VAN ARK, B. (ed.) (2004). *EU Productivity and Competitiveness, an Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process?*. Luxembourg/GB. Office for Official Publications of the European Communities.

PACTE INDUSTRIAL DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA (2000). *Indicadors econòmics i territorials de la Regió Metropolitana de Barcelona*.

PORTER, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

SOBRINO, J. (2004). *Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis. Economía, Sociedad y Territorio*, Dossier especial: 123-183.

VYTAUTAS SNIESKA, JURGITA BRUNECKIENE (2009). *Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index*. Engineering Economics.

WORLD ECONOMIC FORUM. (2007). *The Global Competitiveness Report 2007-2008*.

Institut d'Estadística de Catalunya. Padró municipal d'habitants: <http://www.idescat.cat>

Institut d'Estadística de Catalunya. Anuari estadístic de Catalunya 2008: <http://www.idescat.cat>

Institut d'Estadística de Catalunya. Enquesta Demogràfica 2007: <http://www.idescat.cat>

Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Anuari estadístic 2008: <http://www10.gencat.cat/ptop>

Departament de Treball. Servei d'Estudis i Estadístiques: <http://www20.gencat.cat/treball>

Google maps: <http://maps.google.es/>

Agència de Residus de Catalunya: <http://www.arc.cat>

Anuari Econòmic La Caixa: <http://www.anuarieco.lacaixa.comunicacions.com>

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya: <http://www.fgc.net>

Renfe: <http://www.renfe.es>

Autoritat Metropolitana del Transport: <http://www.atm.cat>

Activa Prospect SL (Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves Tecnologies . Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès . Barcelona . Tel. 93 5820177 Fax. 93 5801354
activaprospect@activaprospect.cat
<http://www.activaprospect.cat>

CaixaBank

ädEpg

Associació d'Empresaris • Garraf • Alt Penedès • Baix Penedès

Carrer Beneficència, 17 · 08720 Vilafranca del Penedès
Carrer Montserrat, 6, 2n · 43700 El Vendrell
Carrer Àncora, 3 · 08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. +34 902 106 700 · www.adepg.cat · info@adepg.cat